

אמרי
שמואל

פרשת בלק

פניני תורה ומוסר מדרש והלכה
על פרשת השבוע

נערך ונילקט מתוך השיעור השבועי
מפי בן של קדושים האדמו"ר
הרב **שמואל שמעון מולידאנו** שליט"א

יו"ל ע"י בית המדרש מוסדות התורה והחסד "בית מאיר"
ע"ש כ"ק מרן האדמו"ר הצדיק הגה"ק רבינו מאיר אבוחצירא זיע"א
אשדוד תשפ"א

©
כל הזכויות שמורות
למכון להוצאת ספרים
שעל ידי מוסדות התורה והחסד
"בית מאיר"

ע"ש כ"ק מרן האדמו"ר הצדיק
הגה"ק רבינו מאיר אבוחצירא זיע"א
רחוב העצמאות 39
רובע הסיטי אשדוד
מייל : sisat2@gmail.com
לפרטים: 058-4150707

כל המעוניין להקדיש את החוברת להצלחה, לרפואה או לעלוי נישמת,

ניתן לפנות ל: 058-4150707

.....
לקבלת החוברת

במייל או בוואצפ, ניתן לשלוח הודעה

במייל- sisat2@gmail.com | בוואצפ: 058-4150707

ואלה יעמדו
על הברכה

הזכרת זו מוקדשת

לברכתם ולהצלחתם של

ניר שם טוב מרציאנו בן שושנה הי"ו

אורן בת וויאן שתח"י

חן בת אורן שתח"י

דויד ישי בן אורן הי"ו

יהונתן בן אורן הי"ו

מיכל בת אורן שתח"י

אביגיל בת אורן הי"ו

שהקב"ה ימלא כל מישאלות ליבם לטובה ולברכה, ויזכו

לבריאות איתנה ופרנסה טובה שפע ברכה מזל והצלחה בכל

מעשה ידיהם, אמן.

ואחרי שאדם הראשון חטא ואכל מעץ הדעת, באו שני מלאכים שמחזאי ועזאל, ואמרו לקב"ה, הרי אמרנו לך לא לברוא את האדם כי עתיד הוא לחטוא למה לא שמעת לנו, הנה בסוף הוא חטא. אמר להם הקב"ה לשמחזאי ועזאל, בואו תרדו לארץ, ואני יכניס בכם יצר הרע כמו שיש לבני אדם, ואתם תכשלו הרבה יותר מבני האדם כי אין לכם מושג עד כמה גדול כוחו של היצר הרע ולכן אתם מדברים כך, ובכל זאת הסכימו המלאכים לרדת, וירדו שמחזאי ועזאל לעולם הזה, ונכשלו עם בנות האדם. ומשמחזאי נולד אחיה, ומאחיה נולד עוג מלך הבשן, וסיחון מלך האמורי, והיו נקראים בני הנפילים שנפלו מהשמים לארץ והיו ענקים מאוד בגודלם.

עוג מלך הבשן חי יותר מחמש מאות שנה

והמדרש (תנחומא חוקת כה) אומר שעוג מלך הבשן ואחיו סיחון מלך האמורי זכו לאריכות ימים גדולה, והם חיו מזמן של דור המבול ועד זמן של משה רבינו שזה יותר מחמש

עמ"י ניצחו את עוג ואת סיחון

בסוף הפרשה הקודמת קראנו בתורה, שבני ישראל נלחמו בעוג מלך הבשן ובסיחון מלך האמורי, ובני ישראל ניצחו במלחמה, כמ"ש (במדבר כא לג) "ויצא עוג מלך הבשן לקראתם הוא וכל עמו למלחמה אדרעי, ויאמר ה' אל משה אל תירא אותו כי בידך נתתי אותו ואת כל עמו ואת ארצו, ועשית לו כאשר עשית לסיחון מלך האמורי אשר יושב בחשבון. ויכו אותו ואת בניו ואת כל עמו עד בלתי השאיר לו שריד, וירשו את ארצו".

עוג וסיחון היו בני הנפילים

מי היו עוג מלך הבשן וסיחון מלך האמורי?

המדרש מספר (ילקוט שמעוני בראשית רמז מד), שלפני שהקב"ה ברא את אדם הראשון, התיעץ הקב"ה עם המלאכים, ושאל אותם האם כדאי לברוא את האדם? והמלאכים אמרו לקב"ה רבונו של עולם אל תברא את האדם, כי עתיד הוא לחטוא ולהכעיס אותך, והקב"ה לא שמע למלאכים וברא את האדם.

מאות שנה.

והמדרש (פרקי דר"א פרק כג) מספר שבזמן שהקב"ה הביא מבול לעולם היה עוג מלך הבשן עומד ליד תיבת נח מבחוץ, ומרוב שעוג היה גבוה הראש שלו היה מעל תיבת נח, והוא קפץ וישב לו על עץ אחד מן הסולמות של התיבה, ונשבע לנח ולבניו שיהיה להם עבד עולם, מה עשה נח, נקב חור אחד בתיבה והיה מושיט לו מזונו בכל יום ויום.

והגמרא במסכת זבחים (ק"ג ב) שואלת הרי המבול כלל זרמי מים רותחים, ואם כן האיך ניצול עוג מלך הבשן שהיה מחוץ לתיבה?

אלא מבארת הגמרא שבנס הצטננו המים שהיו ליד התיבה, ובשל גובהו העצום הוא גם לא טבע במים.

"אל תירא אותו כי בידך נתתי אותו"

והתורה הקדושה מספרת לנו שכאשר בני ישראל התקרבו לארץ ישראל עוג מלך הבשן יצא להילחם כנגד בני ישראל, וכשראה משה רבינו את עוג מלך הבשן נתיירא משה רבינו פחד גדול. וצריך להבין ממה

פחד משה רבינו, והרי משה רבינו ראה את כל הניסים הגדולים שעשה ה' נגד מצרים וכי נגד עוג הוא אינו יוכל להילחם?

אלא כתוב במדרש (במדבר רבה יט, לב) שמשה רבינו חשש מפני זכותו של עוג, שאמר "אני חי רק מאה ועשרים שנה, ועוג חי יותר מחמש מאות, אלולי שהיה לו זכות, לא היה חי כל השנים הללו", עד שהקב"ה אמר למשה (במדבר כא לד) "אל תירא אותו כי בידך נתתי אותו".

איזה זכות היתה לעוג

כתוב בפרקי דרבי אליעזר (פט"ז) שעוג מלך הבשן היה אליעזר עבד אברהם, וכיצד הוא נהיה לו לעבד?

ונקדים מה שמבואר במדרש (בראשית רבה לח י) שתרח אבי אברהם - עושה צלמים היה. פעם אחת יצא לדרך, והושיב את אברהם בנו למכור במקומו. כאשר באו אנשים לקנות, היה אברהם פונה לאדם ואומר לו: בן כמה שנים אתה? והוא עונה לו: בן חמישים או בן שישים שנה. היה אברהם אומר לו: "אוי לו לאדם זה, שהוא בן שישים

אותה?" אמר לו נמרוד: "השתחוה למים!" אמר לו: "אם כן נשתחוה לעננים שמסוגלים לטעון מים!" אמר נמרוד: "השתחוה לעננים!" אמר לו: "נשתחוה לרוח שמפזר את העננים!" אמר לו: "השתחוה לרוח". אמר: "נשתחוה לאדם שיכול להכיל בקרבו את הרוח?" ראה נמרוד כי אברהם מהתל בו, אמר: "מה אתה מרבה בדיבורים, אני איני משתחוה אלא לאש, והריני משליך אותך בתוכו, ויבוא האלוה שאתה משתחוה לו ויצילך!"

ומספרת הגמרא (סנהדרין צה ב) מיד יצא כרוז בכל העיר: מי שהוא מאוהבי נמרוד, יביא מטען של עצים, להכנת כבשן אש עבור אברהם המורד. וכך הביאו אנשי העיר מטענים של עצים במשך 40 יום. את כל העצים אספו בכפר אחד, שנקרא לאחר מכן "אור כשדים". באותו כפר היה תנור ענק ממדים, ולאחר שהצטברה בתוכו כמות עצומה של עצים, הבעירו אותו עד שהיה הולך ובווער במשך שלושה ימים ושלושה לילות. מרוב החום הלוהט, נעשה כל הכפר חם וכל תושביו מיהרו לצאת ממנו. נתכנסו

ורוצה להשתחוות לפסל בן יומו!" היה האיש מתבייש והולך לו. פעם אחת באה אשה ובידה קערת סולת, אמרה לו לאברהם: האלך זאת והקרב את זה לפני הפסלים. ניסה אברהם לשכנע אותה כדרך ששכנע את כולם, אולם היא לא קבלה את דבריו, הניחה את המגש והלכה לה. מה עשה אברהם? לקח מקל בידי, ושבר את כל הפסלים וקשר את המקל ביד הגדול שבהם. כאשר חזר תרח אביו לחנותו, נדהם למראה עיניו, אמר: מי עשה להם כך? אמר לו אברהם בעורמה: מה אסתיר ממך, אבא? באה אשה אחת ובידה קערת סולת, ואמרה לי להקריב בפניהם. הקרבתי לפניהם, והתחילו להתקוטט. זה אומר אני אוכל תחילה, וזה אומר אני אוכל תחילה. עמד הגדול הזה שבהם, לקח המקל ושברם! כעס תרח ואמר: מה אתה מטעה אותי, האם יש להם דעת?! אמר לו אברהם: ישמעו אוזניך מה שפיק מדבר!

בערה בו חמתו של אביו, נטלו ומסרו לנמרוד. אמר לו נמרוד: "השתחוה לאש!" אמר לו אברהם: "נשתחוה למים - שגוברים על האש ומכבים

בטראבוקו, כדי לזרוקו לכבשן האש. בא השטן לפני אברהם ואמר לו: אם אתה רוצה להנצל מן האש הזאת, השתחוה לנמרוד. השיב לו אברהם: "יגער ה' בך השטן". באה אמו של אברהם אשר נקרא שמה אמתלאי, ואמרה לו: אנא ממך, השתחוה לנמרוד ותנצל. אמר לה: דעי אימי, כי האש של נמרוד סופה להכבות, ואילו האש בגיהנם אינה נכבית לעולם!

אז הטילו את אברהם לתוך הכבשן פנימה. מיד נעשה רעש גדול בשמים, ואמר המלאך גבריאל לקב"ה, רבונו של עולם ארד ואצנן ואציל את הצדיק מכבשן האש. אמר לו הקב"ה, אני יחיד בעולמי והוא יחיד בעולמו, שעומד יחידי מנגד לכל העולם הטועה, נאה ליחיד להציל את היחיד. מיד ירד הקב"ה בכבודו ובעצמו והציל את אברהם וצינן לו את האש, והיה אברהם מתהלך בתוך הכבשן.

ומוסיף המדרש (מדרש הגדול בראשית יב א) שכשראה נמרוד כך, מיד ציוה להוציא אותו מן הכבשן, אך לא יכל אף אחד להוציאו, וכל מי שניסה להתקרב מעט אל האש, היה נשרף מן החום הגדול. או אז נכנע

רבבות רבבות של אנשים ונשים מכל קצוות תבל אל אזור הכפר, כדי לראות כיצד שורפים את המורד במלך. וביניהם היו 45,000 איש בני מלכים, ו- 80,000 גיבורים, ו- 60,000 אחוזי חרב.

ומספרת הגמרא (פסחים קיה א) אחד השרים החשובים התכבד לזרוק את אברהם אבינו לתוך כבשן האש. כשהתקרב מעט אל האש, מיד יצאו לשונות של אש מן התנור הבוער ושרפו את השר. ניסו שרים אחרים לזרוק את אברהם, אך כל מי שניסה היה נשרף, עד שנשרפו אנשים רבים, ולא ידע נמרוד מה לעשות.

באותה שעה בא השטן בדמות אחד משרי המלך, ואמר כי יש בכוחו לעשות תחבולה ולזרוק את אברהם מרחוק אל תוך הכבשן. מיד ביקש להביא לוחות, חבלים ומסמרים, ועשו "טראבוקו" - מין מכונת קליעה, שפועלת על ידי הנעה מרחוק. בדקו את המכונה, אם פועלת היא כראוי, על ידי שהכניסו לתוכה שלוש פעמים אבן גדולה וקלעו אותה לתוך הכבשן. כאשר הוכחה המכונה כיעילה, קשרו את ידיו ורגליו של אברהם, שמו אותו

(ב), מכיון שכדי לרפאות את ברית המילה צריך רוח צפונית ובמדבר לא היה רוח צפונית, לכן הם לא נימולו שזה היה סכנת נפשות שדוחה את כל התורה כולה, אבל מ"מ כיון שהם לא נימולו בפועל, לא היה להם את זכות המילה לכן פחד משה רבינו מעוג מלך הבשן שלו כן יש את זכות המילה וכמו שכתוב בתורה (בראשית יז כז) "וכל אנשי ביתו יליד בית ומקנת כסף מאת בן נכר נימולו איתו", ומבאר הזוהר (פרשת חוקת קפ"ד א) "זה עוג שנימול איתו וקיבל אות קודש".

וכתוב בפסוק (דברים ל יב) "מי יעלה לנו השמימה" ר"ת מילה, והכוונה מי יכול להיות בבחינת מעל השמים מעל הטבע? מי שעושה ברית מילה הוא מעל הטבע.

עוג מלך הבשן פגם בברית המילה

ועוד כתוב בזוהר הקדוש שעוג מלך הבשן נימול בברית המילה ולכן זכה לאריכות ימים, ולכן משה רבינו פחד ונתיירא ממנו, ואומר הזוהר הק' (שם) שעל זה ענה לו ה' שהיות ועוג

נמרוד וקרא לאברהם: אתה, שהנך עבד נאמן לאלוהי השמים הגדול, המבורך והאמיתי, צא לחוץ!!! יצא אברהם והתייצב לפני נמרוד, וכל המון האנשים שהיו שם יחד עם נמרוד השתחוו לפני אברהם. אמר להם אברהם: אני איני כלום, ולא אלי תשתחוו, אלא האמינו באלוהי האמת שבשמים. או אז נתן נמרוד לאברהם הרבה מתנות, וגם את שני העבדים המובחרים ביותר שהיו לו, אחד מהם היה אליעזר. וכן גדולי המלכות נתנו לו מתנות רבות וליוו אותו לביתו בכבוד גדול. וזה עוג מלך הבשן.

משה נתיירא מעוג מכיון שעוג קיים מצוות ברית מילה

ומכיון שעוג מלך הבשן היה אליעזר עבד אברהם, ואברהם אבינו עשה ברית מילה לאליעזר עבד אברהם, אמר משה כיון שעוג הוא מהול (אבות דרבי נתן פרק ב) לכן יש לו זכות. אבל לעומת זאת בני ישראל במדבר לא עשו ברית מילה, והסיבה שבני ישראל לא עשו ברית מילה בהיותם במדבר, מבארת הגמרא ביבמות (עב

את דמו עבור לוט, שמרד בריבוננו של עולם ובגד בכל הערכים שגדל עליהם!

אלא הדבר יובן על פי מה שהתורה כותבת אודות המלחמה של ארבעת המלכים נגד החמישה ונצחונם. מלחמה זו היתה אמורה להסתיים בהפסד גמור לרעת הארבעה, לפי שהיו מועטים נגד רבים (חמשה) ועם זאת נצחו הארבעה. כתב על כך רש"י: "ארבעה מלכים את החמשה" - ואף על פי כן נצחו המועטים, להודיעך שגיבורים היו, ואף על פי כן לא נמנע אברהם מלרדוף אחריהם".

מה זירז את אברהם אבינו לצאת בחירוף נפש למלחמה כל כך מסוכנת? זאת נלמד מדברי רש"י (יד א), אודות זהותם של חמשת המלכים, (על פי דברי חז"ל עירובין נג א): "אמרפל" - הוא נמרוד, שאמר לאברהם: פול לתוך כבשן האש". נמרוד הרשע היה בין המלכים שנלחמו בסדום ועמורה ונצחום, ושלקחו את לוט בשבי. כאשר שמע זאת אברהם אבינו חשש שייגרם חילול השם בשבייתו של לוט בידי נמרוד. ביארו המפרשים (ראה בספרים כסף מזוקק וצרור המור

פגם בברית המילה לכן אל תירא אותו ואתה תנצח אותו.

עוג נפלט מהמבול

ויש עוד סיבה מדוע משה רבינו נתיירא מעוג מלך הבשן, כתוב בתורה שארבעה מלכים התאגדו ועשו מלחמה כנגד חמישה מלכים, וארבעת המלכים הצליחו לכבוש ולנצח את חמשת המלכים וכן היתר לקחו את לוט בן אחיו של אברהם בשבי, ואומרת לנו התורה (בראשית יד יג) ויבוא הפליט ויגד לאברהם שלוט נלקח בשבי, ואומר רש"י (שם) מי זה הפליט? זה עוג מלך הבשן ולמה נקרא שמו פליט? שניפלט מהמבול, שהיה היחיד בעולם שניצל מן המבול.

מסירות נפשו של אברהם להציל את לוט

אומר הרב מרדכי אליהו זצ"ל (ספר דברי מרדכי בראשית עמ' ק) "וַיִּשְׁמַע אַבְרָם כִּי נִשְׁבָּה אָחִיו, וַיֵּרָק אֶת חֲנִיכָיו לְלִידֵי בֵיתוֹ" (יד, י"ד) צריך להבין את דרכיו של אברהם אבינו, מדוע הוא הולך למסור את נפשו ולשפוך

הבין אברהם שיש לצאת בכל מחיר
נגד חילול שם ה' בעולם.

בזכות עוג נעשה קידוש השם לכן זכה עוג לאריכות ימים

ואז כאשר אברהם יצא למלחמה
הקב"ה עשה לו ניסים גדולים והוא
ניצח במלחמה, ובאותו זמן נעשה
קידוש השם גדול בעולם איך אברהם
הצליח לבד לנצח את המלכים הכי
גיבורים שהיו בעולם וכולם אמרו
האלוקים של אברהם הוא האלוקים
האמיתיים ונעשה קידוש השם גדול, ומי
גרם לכל הקידוש השם הזה? היה עוג
כמ"ש (בראשית יד ג) ויבוא הפליט
ויגד לאברהם שלוט נלקח בשבי
ומכיון שבזכות עוג נעשה קידוש
השם, אז עוג זכה לאריכות ימים,
וכשראה משה רבינו את עוג הוא
פחד אולי עדיין הזכות של הקידוש
השם שהוא עשה בזמן אברהם תגן
עליו, לכן אמר לו הקב"ה למשה אל
תירא אותו כי בידך נתתי אותו.

למרות שלעוג הייתה כוונה
רעה קיבל שכר על התועלת

וכ"כ בספר שער בת רבים פרשת לך
לך על הפסוק (וישמע), על פי דברי
חז"ל, שכאשר יצא נמרוד לראות
את השבויים, ראה ביניהם את לוט,
וְחָשְׁבוּ לְאַבְרָהָם, כי היו שניהם דומים
זה לזה כמאמר אברהם ללוט (יג ח):
"כי אנשים אחים אנחנו", ומבאר רש"י
על פי מדרש אגדה: "דומים בקלסתר
פנים". לוט הסביר לנמרוד, שאין הוא
אלא בן אחיו של אברהם.

נמרוד דרש ממנו שלא יגלה את זהותו
האמיתית ויאמר לכל שואל שהוא
אברהם. מטרתו של נמרוד הייתה
להראות לעיני כל שהוא ניצח את
אברהם, ובכך יתפרסם שמו בעולם
כולו ויאמרו כולם שהוא אלוה, הנה
אברהם אבינו, ראש המפרסמים את
שמו של הבורא בעולם והמכחיש
הגדול של אלוהותו של נמרוד, נכנע
בסופו של דבר ונפל בשבי של נמרוד!
לכן כאשר שמע אברהם אבינו כי
לוט אחיו נפל בשבי, ושמע על
תוכניתו של נמרוד להשתמש בלוט
לשם פרסום שמו וביטול עבודתו של
אברהם בעולם, מיד הזדרז אברהם
אבינו ויצא למלחמה נגד נמרוד.
למרות הסיכויים הקלושים לנצח,

שיצאה

והמדרש (בראשית רבה מב ח) אומר שבשעה שבא עוג וסיפר לאברהם שלוט נלקח בשבי מה הייתה הכוונה שלו? אומר המדרש שעוג חשק בשרה אמנו וחשב להתחתן עם שרה לכן מה עשה אמר אני יגיד לאברהם שלוט נלקח בשבי ואברהם יצא למלחמה להציל את לוט, ובטוח אברהם ימות במלחמה כנגד ארבעת המלכים הגיבורים והחזקים וכך עוג יוכל להתחתן עם שרה, ואפילו שהכוונה של עוג הייתה כוונה רעה, אבל מכיון שיצא מזה בסוף קידוש השם כי אברהם ניצח במלחמה, לכן הקב"ה נתן לעוג שכר גדול שזכה לאריכות ימים.

ומסיים המדרש (שם) א"ל הקדוש ברוך הוא חייך שכר פסיעותיך אתה נוטל שאתה מאריך ימים בעולם. ועל שחשבת להרוג את הצדיק חייך שאתה רואה אלף אלפים ורבי רבבות מבני בניו, ואין סופו של אותו האיש ליפול אלא בידן שנאמר (דברים ג ב) ויאמר ה' אלי אל תירא אותו כי בידך וגו', מי שהתכוון לעשות טוב

ויצא דבר טוב על אחת כמה וכמה. ומבואר שה' הראה לו שאל תחשוב להצליח נגד השני ואברהם ימות ואתה תינשא לשרה אלא אברהם יחיה ויהיה לו זרע, ואתה תמות בידי בניו של אברהם.

ואומרים רבותינו ז"ל שמכאן אנחנו למדים כמה שכר טוב עתיד אדם לקבל על כל מצוה, ומה מי שהתכוון לעשות רע ובסוף יצא דבר טוב מקבל שכר, מי שהתכוון לעשות טוב ויצא דבר טוב על אחת כמה וכמה.

עוג רצה להפיל על עמ"י הר גדול

ואיך משה רבינו הצליח להרוג את עוג מלך הבשן? הגמרא במסכת ברכות (נד ב) מספרת מה עשה עוג? ראה שמחנה ישראל הם בגודל שלוש פרסאות, הלך עוג ועקר הר בגודל שלוש פרסאות, ואמר אני יניח את ההר על בני ישראל וכך אני יקבור אותם מתחת להר, ובשעה שעוג מלך הבשן עקר את ההר, הניח עוג את ההר על הראש שלו, וחיכה שבני ישראל יתקרבו, כדי שיפיל עליהם את ההר, בינתיים מה עשה הקב"ה

נהרגו מעמ"י פחדו מהם האומות

וכתוב במדרש (הובא ברש"י במדבר כב ב) שכל הגויים לא פחדו מעם ישראל, כי אמרו אנחנו בטוחים בשני הגיבורים האלו, בעוג ובסיוחן אבל כשראו הגויים ששני הגיבורים החזקים האלו נפלו במלחמה, ובני ישראל ניצחו אותם והרגו אותם, אז התחילו הגויים לפחד מבני ישראל, אמרו עד עכשיו כולנו נשענו על שני הגיבורים האלו, אבל ששני הגיבורים האלו נפלו, מי יגן עלינו מפני בני ישראל.

למה כתוב וירא בלק ולא כתבו ושמע בלק?

ואומרת לנו התורה "וירא בלק בן ציפור את כל אשר עשה ישראל לאמורי", הזוהר הקדוש (ח"ג קפ"ד ב) שואל שלכאורה היה צריך לומר וישמע בלק וכמו שכתוב (שמות יח א) וישמע יתרו, למה כתוב וירא בלק שהרי בלק לא היה שם וראה את כל אשר עשה ישראל לאמורי? אלא אומר הזוהר הקדוש שבלק

זימן נמלים והם חוררו חור בהר עד שנעשה חלול מבפנים, ואז ההר ירד על הצוואר של עוג וכיסה את פניו, וכשבא עוג להוציא את ההר לא הצליח, כי מה עשה הקב"ה? האריך את שתי השיניים של עוג, וכך לא יכל להוציא את הראש, וזה מה שדוד המלך אומר בתהלים (ג ח) "שיני רשעים שיברת" אל תיקרי שיברת אלא שרבת שהקב"ה האריך שיניו כדי שלא יוכל להוציא את ההר שכיסה את פניו.

וסופו של עוג כך היה: משה כמה היה גובהו? - עשר אמות, שקיל נרגא בר עשר אמין (-לקח מקל באורך עשר אמות), שוור עשר אמין (-קפץ עשר אמות), ומחיה (משה לעוג) בקרסוליה, וקטליה. (-והיכה את עוג בקרסולו ונפל עוג מלך הבשן ומת).

וזה מה שדוד המלך אומר בתהלים (קלו יז) "למכה מלכים גדולים כי לעולם חסדו" ויהרוג מלכים אדירים כי לעולם חסדו" "לסיוחן מלך האמורי כי לעולם חסדו ולעוג מלך הבשן כי לעולם חסדו"

לשעוג וסיוחן הגיבורים

פרשת בלק

היה מכשף גדול מאוד והיה עושה כל הכישופים שלו על ידי הציפור שהייתה לו, והיה מקטיר קטורת לפני הציפור, ואומר שמות של טומאה, והציפור הייתה מגלה לו מה קורה בעולם, וגם כאן איך ידע בלק שעם ישראל ניצח את סיחון מלך האמורי ואת עוג מלך הבשן? על ידי הכישוף הוא ראה הכל, לכן לא כתוב וישמע בלק אלא וירא בלק.

ובלק היה מכשף גדול ולא היה מכשף גדול כמותו בעולם, וכדי לעשות כישופים צרך להידבק בטומאה מאוד, ולכן צריך האדם להתרחק מאוד מכל עניני הכישופים שהם שיא הטומאה, ולמה נקרא שם כשפים שמכחישים פמליא של מעלה (חולין ז ב), ואומר הזוהר הקדוש דע לך שכל הכשפים אין בהם ממש, ואם ח"ו הולך האדם אצל המכשפים אז הוא נדבק אל הטומאה, והטומאה וסטרא אחרא לא עוזבים אותו, ומה מבטל כישוף טבילה במקווה, ולימוד תורה, מי שבא לשיעור תורה לא שולט עליו כישופים.

**מי שמאמין באין עוד מלבדו
לא שולט עליו שום כישוף**

וכן חיזוק באין עוד מלבדו מבטל את הכשפים, וכמו שיש סגולה מפורסמת מאוד שכותב אותה רבי חיים מוולוז'ין ובסגולה הזאת אלפים ראו ניסים ונפלאות. וכך כתב רבי חיים מוולוז'ין בספרו נפש החיים (שער ג פרק יב) "ובאמת הוא עניין גדול וסגולה נפלאה להסיר ולבטל מעליו כל דינים ורצונות אחרים שלא יוכלו לשלוט בו, ולא יעשו בו רושם כלל, כשהאדם מקבל בליבו לאמר: "הלא ה' הוא האלוקים האמיתי", ואין עוד מלבדו יתברך שום כוח בעולם וכל העולמות כלל", והכל מלא רק אחדותו הפשוט יתברך שמו, ומבטל בליבו ביטול גמור, ואינו משגיח כלל על שום כוח ורצון בעולם, ומשעבד ומדבק טוהר מחשבתו רק לאדון יחיד ברוך הוא - כן יספיק הוא יתברך בידו שממילא יתבטלו מעליו כל הכוחות והרצונות שבעולם, שלא יוכלו לפעול לו שום דבר כלל."

והכתוב אומר מפורש בתורה (דברים ד לה) "וידעת היום והשבות אל לבבך כי ה' הוא האלוקים אין עוד". כיון שמשעבד כל מחשבתו רק לו יתברך ואצלו יתברך הכל שווה כל רגע

הסיבה לשמירתו של האדם מובאת בהמשך הפסוק: "כי בי חשק - ואפלטהו, אשגבהו - כי ידע שמ". ממשיך הרמב"ם ואומר: "השמירה באיש הזה היא בעבור שידעני וחשק בי אחר כן".

וכמו שהגמרא (חולין ז ב) מספרת על רבי חנינא שבאה איזה אשה גויה שהייתה עושה כישופים, וכדי לעשות כישוף היו לוקחים עפר מתחת רגליו של האדם, ובאה אותה אשה גויה והתכופפה כדי לקחת עפר מתחת לכפות רגליו של רבי חנינא כדי לעשות לו כישוף, וכשראה רבי חנינא מיד התכופף ועזר לאותה אשה לקחת עפר שהיה מתחת לרגליו, שראתה אותה אשה אמרה לו וכי אתה לא חושש שאני יעשה לך כישוף? אמר לה רבי יוחנן שהרי "אין עוד מלבדו" ומי שמאמין בה' אי אפשר לעשות לו כלום.

בלק מלך מואב ראה שבני ישראל מנצחים שלא בדרך הטבע

וכתוב במדרש (הובא ברש"י במדבר כב ד) שכשראה בלק שבני ישראל

לפעול לפי הטבע שברא או היפוך הטבע.

מי שדבוק באלוקיו נשמר מכל דבר רע

וכן כותב רבינו הרמב"ם, (ספר מורה הנבוכים חלק ג פרק נא) וז"ל "הנה התבאר לך, כי הסיבה בהיות איש מבני אדם מופקר למקרה, ויהיה מזומן לאכול כבהמות, הוא היותו נבדל מאלוקים. אבל מי ש'אלוקיו בקרבו' לא יגע בו רע כל עיקר".

ממשיך הרמב"ם ומתייחס לפרק צ"א בתהלים, המכונה "שיר של פגעים", ומסביר כי מי שדבוק באלוקיו נשמר מכל דבר רע. כה דבריו: "התבונן בשיר של פגעים, שהוא מספר ההשגחה ההיא הגדולה והמחסה והשמירה מכל הרעות הגופניות. (שלא יגיע לאדם) לא מה שהוא נמשך מהם אחר טבע המציאות, ולא מה שהוא מהם מצער האדם, ואמר: 'כי הוא יצילך מפח יקוש מדבר הוות, באברתו ייסך לך ותחת כנפיו תחסה, צנה וסוחרה אמיתו, לא תירא מפחד לילה מחץ יעוף יומם מדבר באופל יהלוך מקטב ישוד צהרים".

המדרש (במד"ר כ א) אומר שבלעם בן בעור היה נביא ושרתה עליו רוח הקודש, ואם ישאל האדם מדוע שרתה רוח הקודש על גוי טמא שהיה מלא בעבירות?

אלא אומר המדרש (שם) שהקב"ה עשה כן, כדי שלא יהיה פתחון פה לגויים, שלא יאמרו לקב"ה ביום הדין, אתה ריחקת אותנו ולא רצית אותנו, שאם היית נותן לנו נביא כמו שנתת לעם ישראל בוודאי שהיינו חוזרים בתשובה והולכים בדרך טובה, ולכן נתן להם הקב"ה לגויים את בלעם.

ואמרו במדרש צאו וראו מה בין הנביאים הקדושים לנביאי הגויים, נביאי ישראל היו מוכיחים את עם ישראל שילכו בדרך טובה ואילו בלעם הנביא הגדול של הגויים, לא רק שלא הזהיר את הגויים שלא ילכו בדרך טובה, אלא היה פרוץ בכל העבירות החמורות ביותר ולא רק שלא הדריך את הגויים בדרך טובה, אלא עמד ופרץ כל הגדרים ודירדר את הגויים לכל העבירות החמורות.

**ההבדל בין משה רבינו
לבלעם הרשע**

ניצחו את סיחון מלך האמורי ואת עוג מלך הבשן, אמר בלק סימן שלבני ישראל יש כח מיוחד מעל הטבע, והתחיל בלק לחקור מה סוד הכח של בני ישראל?

אמרו לו אין כוחו אלא בפיו

עד שהלך בלק לארץ מדיין ואמר להם מנהיגם של בני ישראל משה גדל במדיין תגלו לי מה סוד הכח שלו, אמרו לו אין כוחו אלא בפיו, וכששמע בלק שכוחם של בני ישראל הוא בפה, מיד אמר גם אני יבוא נגדם באדם שכוחו בפיו, ומיד שלח בלק לקרוא לבלעם בן בעור כדי שיבוא לקלל את עם ישראל.

מי זה היה בלעם בן בעור?

רבי יונתן בן עוזיאל כותב (במדבר כב ה) שבלעם זה היה לבן הארמי, שחי מזמן יעקב אבינו עד זמן יציאת בני ישראל מארץ מצרים, ולבן היה מכשף גדול, וביקש לעשות כישוף ליעקב אבינו ולא הצליח, ועכשיו בא לקלל את עם ישראל בניו של יעקב אבינו, ויש אומרים שבלעם היה הנכד של לבן הארמי.

למה שרתה נבואה על בלעם

הגדרים

כל דבר בעולם שאדם רוצה שיהיה לו ברכה בין בענייני העולם הזה בין בענייני תורה ומצוות, צריך האדם לדעת בכל דבר צריך לשים בו גבול, וגם בדבר טוב צריך לשים גבול, צריך לשים גבול מה אסור ומה מותר, מה שלי ומה לא שלי, ולא רק במעשים אלא גם במחשבה, יהודי צריך לשים גבול.

ופורץ גדר ישכנו נחש

כתוב בקהלת (יח) ופורץ גדר ישכנו נחש, כי הנחש הוא היה הראשון בעולם שפרץ את הגדר שהכשיל את חוה אשתו של אדם הראשון בלאכול מעץ הדעת, ולכן הוא ינשוך את מי שפורץ גדר. כל מקום שיש בו פרצה הוא כבר לא שמור, והכל יכול ללכת לאיבוד, כל אדם צריך להשים לעצמו גבולות מה מותר ומה אסור אם אין גבולות ברורות בסוף האדם מאבד את הכל, בלעם הרשע הוא פרץ את כל הגדרים, שעד זמנו הם היו גדורים בעריות ומזמנו הוא קילקל אותם, ולכן לא רק שלא הועיל לגויים אלא הוריד את הגויים לשאול תחתית.

ובלעם היה בדרגה של משה רבינו בנבואה, כמו שדרשו חז"ל (ספרי דברים פרשת וזאת הברכה פסקא שנז) על הפסוק (דברים לד י) "ולא קם נביא בישראל כמשה" בישראל לא קם כמשה, אבל בגויים קם כמשה, וזה היה בלעם בן בעור.

ובכל זאת מה היה ההבדל בין משה רבינו לבלעם הרשע? אומר המדרש (במד"ר כ א) שמשה רבינו עבד על המידות שלו הוא לא סתם זכה להוריד את התורה מן השמים, אלא הוא עבד על המידות שלו, וזיכך אותם, ורק אחר כך שראה הקב"ה איך משה רבינו תיקן את המידות שלו, אז בחר בו בורא עולם. אבל בלעם לא תיקן המידות שלו, אלא קיבל במתנה את הנבואה מהקב"ה כדי שלא יהיה פיתחון פה לגויים שיאמרו לקב"ה מה אתה רוצה מאתנו אילו היית נותן לנו נביא כמו שנתת לעם ישראל גם אנחנו היינו חוזרים בתשובה לכן אמר להם הקב"ה תראו נתתי לכם את בלעם ולא רק שלא החזיר אותכם לדרך הישרה אלא עמד וקילקל אתכם יותר ויותר, ופרץ כל הגדרים.

בלעם הרשע פרץ את כל

מי הם תלמידיי של בלעם הרשע

ואומרים רבותינו ז"ל שבלעם הרשע ידע את האמת וידע שהדרך הישרה זה להדבק בבורא עולם ולתקן את המידות, אבל בלעם אף על פי שידע את האמת אבל הוא הוא היה שקוע מאוד בתאוותיו, וכמו שכתב בשפתי חיים (מידות ועבודת ה' ב עמ' שעו). שהמידות הטובות שהם מושרשות בנפש ופועלות באדם גם בעולם הגמול, כן הוא גם במידות הרעות הבאות לידי ביטוי גם לאחר מות גופו של האדם. הגה"צ הרש"ז ה"סבא" מקלם זצ"ל הביא לכך ראיה מדברי הגמ' (גיטין נו ב) "אונקלוס... בעי לאיגורי אזל אסקיה לטיטוס בנגידא, אמר ליה מאן חשיב בההוא עלמא? אמר ליה ישראל, מהו לאידבוקי בהו... זיל איגרי בהו בההוא עלמא והוית רישא... כל המיצר לישראל נעשה ראש... אסקיה לבלעם בנגידא, אמר ליה: מאן חשיב בההוא עלמא. א"ל ישראל, מהו לאידבוקי בהו? א"ל לא תדרוש שלומם וטובתם כל הימים".

(-אונקלוס רצה להתגייר, הלך להתייעץ בדבר עם טיטוס ובלעם, העלה את טיטוס באוב, ושאלו מי הם החשובים בעולם האמת? על כך ענה לו: ישראל, ושוב שאל אותו האם כדאי להידבק בישראל בעולם הזה? והיתה תשובתו: לך תתגרה בהם ותריב עמם בעולם הזה, ואז תהיה לראש כי כל המיצר לישראל נעשה ראשי, חזר והעלה את בלעם נביא האומות באוב ושאלו מי הוא החשוב בעולם ההוא, א"ל ישראל, והוסיף לשאול האם כדאי להידבק בהם בעוה"ז? והיתה תשובתו לא תדרוש שלומם וטובתם כל הימים). כלומר אם ברצונך להיות חשוב ומוצלח בעוה"ז תצטיין בשנאת ישראל ותרבה להצר להם, מכך תרוויח כי השטן ימלא אותך בכל טוב העולם הזה.

ויש להבין הרי כאשר נשאלו טיטוס ובלעם, הם היו כבר בעולם האמת, וידעו את האמת ואף אמרו אותה שבני ישראל הם החשובים באמת בעולם הנצח, א"כ המסקנה המתבקשת היא שיאמרו לו למהר להידבק בישראל החשובים

להוציא את השנאה בפועל, והיא בוערת בעצמותיו ואינה נותנת לו מנוח, זאת ועוד, בעולם הגשמי יש למידות בכלל ולשנאה בפרט גבול ומידה, ואילו בעולם הרוחני כל המידות פועלות בממדים גדולים מאד, לכן הסבל של הרשע הוא עצום. עכ"ד.

הרשעים הם ברשות ליבם

כי הרשעים הם ברשות ליבם (אסתר רבה יג) כי הם הולכים אחרי התאוות שלהם, וגם עשו הרשע ידע שהדרך האמיתית והטובה זה הדרך של התורה, והיה עשו מאמין בבורא עולם כמו שאנחנו רואים בשעה שיעקב לקח לו את הברכות מיצחק, אז עשו צעק צעקה גדולה ובכה, ולכאורה מה הוא צריך ברכות של צדיק והרי הוא רוצח ועובר על כל העברות שבתורה.

אלא גם עשו האמין שהכל תלוי בברכה של הצדיק. רק עשו היה מלא בתאוות והלך אחרי התאוות כמו שכתוב (בראשית כז מא) ויאמר עשו בליבו מכאן שהרשעים ברשות ליבם, אפילו שידעים שסופם לגיהנום

האמיתיים, ואיך ענו לו שכדאי להיות שונא ישראל ולהרע להם? אלא התשובה היא שהמידות הרעות נשארות טבועות בנפש הרשע, והן ממשיכות לפעול בו גם בעולם הנצח, ולכן שנאת ישראל ממשיכה לפעול אצלם וביתר שאת, אע"פ שהם מכירים בפנימיותם שישראל הם החשובים והנכבדים בעולם האמת, הסתירה הנפשית הפנימית הזו שהם נקרעים בין הכרת האמת במעלתם של ישראל לבין תאוותם לשנאת ישראל, זה עצמו הגהינום שלהם.

הסתירה הזו קשה אלף מונים משנאה המקננת באדם בעוה"ז, כי כאן כאשר שנאה בוערת בלב אדם, הוא יכול לקרר אותה ולהסיח דעתו ממנה ע"י שמתעסק בדברים אחרים, או ע"י שמוציא לפועל את שנאתו באיזה מעשה שהוא, כדוגמת מי שכועס ואינו יכול להוציאה לפועל על זה שכועס עליו, הוא מבטא זאת בשבירת כלי עצמו בחמתו, ואע"פ שרק הוא הניזוק מכך, אבל עכ"פ פרק את כעסו במעשה והיה לה תוצאה, אך בעוה"ב אי אפשר

אבל הם הולכים אחרי התאוות שלהם.

הגויים ראו בתורה כספר חוקים

הגויים לא רצו את התורה, כי הם ראו בתורה כספר חוקים, כמו שיש ספר חוקים לכל המדינות. אבל באמת התורה היא לא ספר חוקים, אלא התורה היא חכמה רוחנית, התורה היא מלמדת אותנו איך לחיות את החיים המאושרים ביותר, לא רק בעולם הבא אלא גם בעולם הזה.

אי אפשר ללכת בדרך טובה וישרה בלי התורה והמצוות

וכאן בפרשה שלנו באה התורה ללמד אותנו, שאי אפשר ללכת בדרך טובה וישרה בלי התורה והמצוות, רק מי שחי על פי התורה הקדושה יכול ללכת בדרך טובה וישרה, והראיה מבלעם שהיה נביא גדול, אבל בלי תורה ומצוות הוא דירדר את הגויים לכל הדברים הרעים.

הדבר היחיד שמרסן את מידותיו של האדם זה התורה הקדושה, בלי התורה אדם יורד עד שאול תחתית,

וכך ראינו שבלעם אפילו שהיה נביא גדול, בדרגה של משה רבינו, אבל נביא בלי תורה לא שווה כלום, הוא נתן דוגמא רעה לכל המידות הרעות. אדם יש בו תאוות ומידות רעות של גאווה וכעס - על ידי לימוד תורה התורה מעדנת מידותיו של האדם התורה משנה את מידותיו של האדם לטובה.

מפרשת בלק לומדים שהעיקר הוא עבודת המידות

מי שיסתכל יראה שבפרשת בלק אין שום מצווה, ואם כן למה התורה כתבה לנו את פרשת בלק הרי אין בה שום מצווה? אלא פרשת בלק היא מלמדת איך גדלים כמו אברהם אבינו ואיך גדלים כמו בלעם הרשע.

כמו שכתוב במשנה בפרקי אבות (ה) **יט**) כל מי שיש בו שלושה דברים האלו הוא מתלמידיו של אברהם אבינו, ואלו הם עין טובה ורוח נמוכה ונפש שפילה, ושלושה דברים אחרים מתלמידיו של בלעם הרשע עין רעה ורוח גבוהה ונפש רחבה. ומבואר שמי שיש לו את היסודות של המידות טובות הוא תלמיד של אברהם אבינו,

אבל מי שיש לו את היסודות של המידות רעות הוא תלמיד של בלעם הרשע.

מה יעץ הרב שך למי שנשאר לו שבועיים לחיות

ועד כמה חשוב לעבוד על המידות מסופר על המשגיח של ישיבת פונביץ רבי חיים פרידלנד זצ"ל שבמשך עשרות שנים לימד תורה והעמיד מאות תלמידים שנהיו תלמידי חכמים, ובסוף ימיו היה חולה מאוד, ויום אחד אמר לו הרופא המחלה שלך כבר התפשטה בכל הגוף ואין יותר מה לעשות, ושאל רבי חיים פרידלנד את הרופא עוד כמה זמן נישאר לו לחיות? אמר לו אני חושב בערך שבועיים, שלושה, ואז נסע רבי חיים פרידלנד זצ"ל לגדול הדור מרן הרב שך זצוק"ל ואמר לו הרופא אמר לו שנשאר לו לחיות עוד שבועיים, מה אתה ממליץ לי לעשות בשבועיים האלו, האם לסדר את הכתבים של הדברי תורה שאמרת כדי שיהיה לדורות הבאים, או למסור עוד כמה שיעורי תורה? ענה לו הרב שך בשבועיים האלו תתרכז רק בדבר אחד תעבוד על המידות שלך, ותבדוק

שהצלחת לעקור את המידות הרעות כי זה עיקר האדם בעולם הבא.

וכמו שכותב הגאון מוילנא בספר אבן שלמה (א' אות ב) שעיקר עבודת האדם הוא תמיד להתחזק בשבירת המידות, ואם לא - למה לו חיים, כי לשבור את המידות זה תפקידו בעולם.

זמה היה סוד בוחו של בלעם?

אומרת הגמרא (ברכות ז א) שבכל יום יש רגע אחד שהקב"ה כועס, כמו שדוד המלך אומר בתהלים (ז יב) "ואל זועם בכל יום" ואם מקללים אדם בשעה שהקב"ה כועס אז הקללה נתפסת, ובלעם (במדבר כד טז) היה "יודע דעת עליון" שפירושו שהיה יודע לכוון את הרגע שהקב"ה כועס.

צדקה עשיתי עם ישראל שלא בעסת

ותכנן בלעם לכוון את השעה שבורא עולם כועס, ובאותו רגע לומר את המילה כלם (ע' תוספות ברכות ז א ד"ה שאלמלי), וכך רצה לכלות את

אמר לו רבי אלעזר לאותו גוי אמשול לך משל למה הדבר דומה? לאדם שהיה מצורע ומוכה שחין וכל בגדיו היו קרועים ובא לשער הארמון של המלך וביקש להיכנס אצל המלך ואמרו לו, אדם שהוא מוכה שחין ומצורע לא יכול להיכנס אצל המלך, ואמר להם אותו מצורע אבל יש לי סוד גדול להגיד למלך אמרו לו תגיד לנו את הסוד ואנחנו נעביר את הסוד למלך כי אדם שהוא מצורע ומוכה שחין וכל בגדיו מטונפים לא יכול להיכנס לפלטין של מלך, אמר להם איני מגלה את הסוד אלא רק למלך בעצמו, הלכו העבדים וסיפרו למלך שיש אדם מצורע ומוכה שחין שעומד בשער המלך ויש לו סוד גדול להגיד למלך ואינו מסכים להגיד את הסוד רק למלך בעצמו, שמע המלך ואמר טוב אני יצא אליו לבחוף כדי שלא יטנף פלטין של מלך, אבל כשבא אדם מכובד למלך המלך קורא לו שיכנס אצלו, הנמשל בלעם כולו היה טמא מכף רגל ועד ראש ולכן שהקב"ה היה צריך לדבר איתו היה הקב"ה יוצא אליו כדי שלא ייכנס ויטנף פלטין של מלך, אבל

עם ישראל מן העולם, אבל כתוב בנביא (מִיכָה ו ה) "למען דעת צידקות ה", אמר הקב"ה צדקה עשיתי עם ישראל שלא כעסתי באותו זמן שבלעם קילל את בני ישראל, כי אם הייתי כועס באותו רגע לא היה נשאר שריד ופליט מעם ישראל.

ההבדל בין משה רבינו לבלעם הרשע

בזוהר הקדוש בפרשת בלק (ר א) מסופר שפעם אחת פגש גוי אחד את רבי אלעזר בנו של רשב"י ואמר לו מהתורה שלכם רואים שבלעם היה יותר חשוב ממשה רבכם, שהטבע בעולם מי שהוא חשוב לא קוראים לו אלא הולכים אצלו אבל מי שהוא פחות חשוב לא הולכים אצלו אלא קוראים לו שיבוא, ואנחנו רואים בתורה שהקב"ה היה רוצה לדבר עם בלעם היה הקב"ה הולך אצל בלעם "ויבוא אלוקים אל בלעם" (במדבר כב, ט), אבל כשהקב"ה היה רוצה לדבר עם משה לא היה הקב"ה הולך אצלו אלא היה קורא למשה שיבוא כמו שכתוב "ויקרא אל משה", (ויקרא א, א).

שמלך בשר ודם לא חוזר בו, וכי מלך מלכי המלכים חוזר בו? הרי כבר הקב"ה אמר לו לא ללכת, ולמה הקב"ה חזר בו ואמר לו קום לך עמהם?

בדרך שאדם רוצה ללכת בה מוליכין אותו

אלא אומר הזוהר שבדרך שאדם רוצה ללכת בה מוליכין אותו הבא להיטהר מסייעים בידו הבא להיטמא פותחים לו, הקב"ה נותן לאדם סימנים מן השמים שלא ילך בדרך לא טובה, אבל אם האדם דוחק ומתעקש אז הקב"ה אומר לאדם אתה תבחר באיזה דרך שתרצה תלך, כי הבא להיטמא פותחים לו, ובלעם התעקש כדי לעשות רע לבני ישראל, א"ל הקב"ה אמרתי לך לא ללכת, אבל אתה מתעקש ללכת אז תלך, אבל תדע שלא תצליח לקלל את בני ישראל.

גם מתי שאדם בוחר ברע הקב"ה שולח לו סימן שיתבונן במעשיו

וכן יש מלאך שממונה לתת סימן

משה רבינו שהיה איש קדוש וטהור הקב"ה קרא למשה, לך ראוי להיכנס לתוך הפלטין של מלך.

למה חזר בו ה' ואמר לבלעם קום לך עמהם

והתורה הקדושה מספרת לנו שבהתחלה בלק שלח שליחים לבלעם בן בעור כדי שיבוא לקלל את עם ישראל, ובלעם שאל את הקב"ה, והקב"ה אמר לבלעם (במדבר כב יב) "ויאמר אלוקים אל בלעם לא תלך עמהם לא תאור את העם כי ברוך הוא".

ואומר המדרש (הובא ברש"י כב יג) שבלעם לא גילה להם באמת מה שאמר לו הקב"ה, אלא אמר לשליחים שהקב"ה לא רוצה שהוא ילך עם אנשים פשוטים אלא רק עם אנשים חשובים, ואז בלק שלח שרים חשובים כדי ללכת אל בלעם, ואז בלעם שוב פעם שואל את הקב"ה האם ללכת לקלל את עם ישראל, ואז הקב"ה אומר לבלעם (במדבר כב כ) "אם לקרוא לך באו האנשים קום לך עימם".

ושואל הזוהר (ח"ג רז א) הרי ידוע

רואה שכל מה שהתעקש רק בא לידי הפסד ולידי צער.

ואומר רבינו החפץ חיים שיסוד גדול מלמדת אותנו התורה בפרשה זו יהודי צריך לדעת, כי כל מה שנעשה סביבו הוא בהשגחה פרטית כדי שאדם יתבונן ויגלה את המסר הטמון בו. מכל דבר שהוא רואה, עליו ללמוד, להסיק מסקנות, ולא ללכת כעיוור באפילה ולא לרצות להבין כבלעם.

זהו יסוד גדול, ההשגחה הפרטית מזמנת לאדם לראות דברים שעליו ללמוד מהם, והלימוד מהם עשוי לשנות לטובה את כל מהלך חייו, אבל כל זאת בתנאי שיפקח את עיניו ויתבונן בנעשה סביבו. אבל בלעם לא היה כך.

אהבה מקלקלת את השורה

ואומרת לנו התורה (במדבר כב כא) "וישכם בלעם בבוקר ויחבוש את אתונו", ואומר המדרש (במד"ר כ יב) כשם שאהבה מקלקלת את השורה, כי כך השנאה מקלקלת את השורה, כי הטבע בעולם שאדם אוהב מישהו אז הוא יעשה מעל הכוחות שלו, למשל

לכני אדם שיתבוננו בדרך שהולכים בה, האם היא באמת טובה, הקב"ה נותן לאדם בחירה בין טוב לרע, אבל גם מתי שאדם בוחר ברע, הקב"ה שולח לו סימן שיתבונן במעשיו, אבל הרשעים מרוב שהם שקועים ברע, הם לא שמים לב לסימנים שהקב"ה שולח להם, אלא הרשע חושב שזה מקרה, אם בלעם היה מתבונן למה היה לו עיכוב כמה וכמה פעמים בדרך, היה מבין שבורא עולם לא רוצה שילך לקלל את עם ישראל. והקב"ה שלח לבלעם הרבה סימנים שלא יצליח לקלל את עם ישראל אבל הוא לא התבונן והמשיך ללכת בדרכו עד שבסופו של דבר נאמר ואת בלעם בן בעור הרגו בחרב.

אם האדם דוחק ומתעקש ללכת יבוא לידי הפסד

לפעמים אדם בא ללכת למקום מסוים או לעשות איזה דבר והקב"ה מביא לו עיכוב, ועוד עיכוב, ועוד עיכוב והאדם צריך לחשוב ולהתבונן אולי הקב"ה בא לתת לך סימן מן השמים שזה לא טוב בשבילך לאן שאתה רוצה ללכת, אבל אם האדם דוחק ומתעקש ללכת, אז בסוף הוא

תדבר, זה היה הפעם הראשונה מבריאת העולם שבעל חי היה מדבר, ומה אמרה האתון לבלעם "מה עשיתי לך כי הכיתני זה שלש רגלים?" אתה יודע למה נעצרתי במקומי, כי יש מלאך עם חרב שלופה שחוסם את הדרך, והקב"ה פקח גם את עיניו של בלעם וגם הוא ראה את מלאך ה' עם חרב שלופה, "ויגל ה' את עיני בלעם וירא את מלאך ה' ניצב בדרך וחרבו שלופה בידו".

בעלי חיים יש להם רשות לראות מלאכים

רבינו האר"י הקדוש אומר שבעלי חיים יש להם רשות לראות מלאכים, אבל מבני אדם הקב"ה הסתיר מהם שלא יראו את המלאכים, ואת המזיקים, שאילו היה אדם רואה בעיניו את המזיקים מרוב פחד היה יוצא מדעתו.

ומסופר על רבינו האר"י הקדוש שהוא כן היה רואה את המלאכים ואת המזיקים. ומסופר שפעם אחת אמר לתלמידו אם היה לכם רשות לראות מה שאני רואה הייתם רואים שאין מקום פנוי באוויר כלל אלא הכל

במשעול הכרמים שוב פעם נגלה המלאך עם חרב בידו ובמשעול הכרמים היה גדר מזה וגדר מזה וכיון שלא הייתה לאתון אפשרות לנסות לצד היא מחצה את רגלו של בלעם אל הקיר, ובפעם השלישית שנגלה המלאך עם חרב האתון רבצה ולא זזה ממקומה.

אפילו בעל חי אחד אתה לא יכול להרוג בפה שלך

ואז כעס בלעם על האתון ואמר (במדבר כב כט) "לו יש חרב בידי עכשיו הייתי הורג אותך" אומר המדרש (במד"ר כ יד הובא ברש"י שם) באותה שעה אמר לו הקב"ה לבלעם רשע שכמותך אפילו בעל חי אחד אתה לא יכול להרוג בפה שלך אלא רק על ידי חרב ואתה רוצה לאבד אומה שלימה על ידי הדיבור שלך.

ויפתה ה' את פי האתון

ואומרת לנו התורה (במדבר כב כח) "ויפתח ה' את פי האתון", כתוב במשנה במסכת אבות (ה ו) שאחד מעשרה דברים שנבראו בערב שבת בין השמשות היא פי האתון שהאתון

לו הקב"ה לבלעם ובמקום לקלל את עם ישראל היה מברך אותם.

לפעמים אדם חושב, אני יכול לעשות כל דבר שאני רוצה, גם דבר שהוא נגד רצונו של בורא עולם, אבל מכאן אנחנו לומדים דבר גדול, שלעולם אדם לא יצליח לעשות איזה דבר שהוא נגד רצונו של בורא עולם.

ביקשו חכמים לקבוע את פרשת בלעם בתפילה ביחד עם קריאת שמע

הגמרא במסכת ברכות (יב ב) אומרת ביקשו חכמים לקבוע את פרשת בלעם בתפילה ביחד עם קריאת שמע, ולמה לא תיקנו בסוף? מפני טורח ציבור.

אדם לעולם לא יצליח לעשות שום דבר שהוא נגד רצונו של בורא עולם

ולכאורה מה מיוחד בפרשת בלעם שרצו חכמים לקבוע אותה בתפילה? אלא כדי להחדיר בנו יסוד גדול שאדם לעולם לא יצליח לעשות שום דבר שהוא נגד רצונו של בורא עולם. גם אם נדמה לאדם שהוא יכול

מלא בנשמות ובמלאכים ובמזיקים.

ולמה ה' פתח את פי האתון?

ולמה ה' פתח את פי האתון? כי בא הקב"ה לרמוז לבלעם, דע לך היחיד בעולם ששולט על הדיבור זה הקב"ה, והראיה שאפילו בעל חי שבדרך כלל לא מדבר, אבל שבורא עולם רוצה גם בעל חי ידבר, אז תדע לך שרק בורא עולם שולט על כח הדיבור, ואתה לא תצליח לדבר מה שתרצה.

כל קללה שבא לקלל את עם ישראל היה המלאך הופך אותה לברכה

ובלעם לא התבונן בכל הסימנים שהקב"ה נתן לו, והמשיך ללכת בדרכו כדי ללכת לקלל את עם ישראל, וכשהגיע בלעם כדי לקלל את עם ישראל הקב"ה שלח מלאך והיה המלאך עומד בתוך גרונו של בלעם, וכל קללה שבלעם היה בא לקלל את עם ישראל היה המלאך הופך אותה לברכה, והיה המלאך שולט על הדיבור שיוצא מפיו של בלעם, וכמו ששמים רסן לבהמה ושלא רוצים שהבהמה תפתח את הפה אז מושכים את הרסן, כך עשה

נגר, ויום אחד נכנס גנב לבית של אברהם הנגר וגנב לו הרבה מאוד זהב ויהלומים, וכשהיה הגנב הולך בדרך נעשה חולה עד שפתאום נפל ומת, ועבר שם אדם אחד ומצא אדם שמת אמר אני יקבור אותו וכשבא לקבור אותו, פשט את בגדיו ומצא את כל הזהב והיהלומים היקרות ואותו אדם אחרי שקבר את המת לקח את הכסף והלך לדרכו, וכשבא לבית שלו חיפש איפה הוא יחביא את האוצר והיה לו עץ גדול בחצר וחפר בתוך הגזע של העץ והטמין שם את האוצר. ואחרי כמה זמן הגיעה סופה חזקה ובמשך כמה ימים ירד גשם חזק מאוד עד שכל העצים נעקרו בשיטפון וגם העץ שבו היה האוצר נעקר והלך בשיטפון, וכמה שאותו אדם חיפש את העץ לא מצא אותו, ויום אחד איזה אדם הלך בדרך ומצא עץ גדול וחיפש למי למכור את העץ, עד שהציע לאברהם הנגר לקנות את אותו עץ ואותו אברהם הנגר קנה את העץ ובאמצע שחתך את העץ מצא את האוצר שנגנב ממנו והיה מברך את הקב"ה.

אומר הבן איש חי מהמעשה הזה

לעשות מה שרוצה גם נגד רצונו של בורא עולם, דע לך שלעולם לא תצליח, ותלמד מבלעם שחשב להתחכם עם הקב"ה, ואמר אני ילך עם בלק אפילו שבורא עולם לא רוצה ואני יצליח לקלל את עם ישראל, מה עשה הקב"ה שלח לו מלאך והחזיק את פיו של בלעם כמו רסן שנותנים בפה של בהמה והפך לו המלאך את כל הקללות לברכות.

וגם אם נראה לאדם שכן מצליח, דע לך זה רק עצה של היצר הרע לתעתע את האדם, אבל בסופו של דבר אדם לעולם לא יצליח לעשות שום דבר שהוא נגד רצונו של בורא עולם, וכל מה שזממו בלק ובלעם לעשות לעם ישראל, הם לא הצליחו, כי אין ביד האדם לעשות טוב או רע, אלא הכל בידו של בורא עולם, הכל בגזירת עליון.

לעולם לא יצליח אדם לעשות איזה דבר נגד רצונו של בורא עולם

הבן איש חי מספר שהיה יהודי אחד שקראו לו אברהם ואותו יהודי היה עשיר גדול והיה מלאכתו שהיה

שבאומות התבייש. וצריך לראות את הקוטביות שבדבר שבלעם החכם שבאומות העולם לא יכול לעמוד בפני תוכחה של אתונו שהיא בהמה וכן יוסף קטנם של שבטים לא יכלו אחיו לעמוד בתוכחתו.

כל הברכות שבירך בלעם את עם ישראל חזרו להיות קללות

הגמרא (סנהדרין קה ב) אומרת שכל הברכות שבירך בלעם את עם ישראל חזרו להיות קללות, מפני שאפילו שהוציא ברכות מהפה אבל מכיון שהתכוון בלב לקלל בסוף הכל נהפך לקללות.

רבי יונתן בן עוזיאל כותב (במדבר כב ה) שבלעם זה היה לבן הארמי, שחי מזמן יעקב אבינו עד זמן יציאת בני ישראל מארץ מצרים, וכתוב בתורה שרבקה אחות לבן הייתה עקרה ולמה הייתה עקרה? אומר אור החיים הקדוש שאליעזר עבד אברהם בא לקחת את רבקה ליצחק בירך אותה לבן אחותינו (בראשית כד ס) את תהי לאלפי רבבה ומאותה ברכה נעשתה עקרה רבקה, ולמה? כי לבן בירך רק

אנחנו לומדים שלפעמים האדם חושב שיש בכוחו לעשות מה שירצה, אבל כאן אנחנו רואים אם דבר שייך לאדם הקב"ה יסובב את הכל שיחזור אליו, ואם לא חזר, אולי מן השמים גם הוא השיג אותו שלא ביושר.

אוי לנו מיום הדין אוי לנו מיום התוכחה

ואומר המדרש (ב"ר צג י-יא) 'ויתן את קלו בבכי, ולא יכלו אחיו לענות אתו (בראשית מה, ב ג), אבא כהן ברדלא אמר, אוי לנו מיום הדין אוי לנו מיום התוכחה, בלעם חכם של העובדי כוכבים לא יכול לעמד בתוכחתה של אתונו, הדא הוא דכתיב (במדבר כב ל): ההסכן הסכנתי לעשות לך כה ויאמר לא. יוסף קטנן של שבטים היה ולא היו יכולים לעמד בתוכחתו, הדא הוא דכתיב: ולא יכלו אחיו לענות אתו כי נבהלו מפניו, לכשיבוא הקדוש ברוך הוא ויוכיח כל אחד ואחד לפי מה שהוא, שנאמר (תהלים נ כא): אוכיחך ואערכה לעיניך, על אחת כמה וכמה. ורואים שהאתון של בלעם הוכיחה אותו למה הכית אותי ולא דנת אותי לכף זכות שיש מלאך שמפריע לי ללכת, ומזה בלעם החכם

עמו ישראל באהבה" כי כדי שהברכה תחול צריך לברך מתוך אהבה מתוך הלב.

כדי שהברכה תחול היא צריכה לצאת מהלב

ואומר רבינו הקדוש הבעל שם טוב שזה הסיבה שיצחק אבינו ביקש מעשיו לך תצוד לי צייד ותעשה לי מטעמים בעבור תברכה נפשי בטרם אמות, ולכאורה למה היה צריך יצחק לאכול מטעמים כדי לברך את עשיו? אלא שכדי שהברכה תחול היא צריכה לצאת מהלב ומתי הברכה יוצאת מהלב מתי שקיבלת טובה מאיזה אדם אז שאתה מודה לו אתה מברך אותו מעומק הלב, ולכן נהגו לעשות סעודה בברית מילה ובבר מצוה, וכן סעודת חתן וכלה, כי הם זקוקים לברכות וכדי שהברכות יהיו מעומק הלב לכן הם עושים סעודה וכל אחד מרגיש הכרת הטוב ומברך מעומק הלב.

הקב"ה לקח קללה אחת והפך את הקללה לברכה

ומתוך כל העשרה קללות שקילל

מהפה אבל בלב התכווין לקלל אז הברכה נהפכה לקללה, ומכיון שהכל הולך אחרי הלב לכן אפילו שלבן אמר בפה ברכה אבל היא נהפכה לקללה ונעשתה רבקה עקרה.

וכן אנחנו רואים בתורה שבלעם הרשע בא לקלל את עם ישראל והקב"ה שלח מלאך והיה הופך לו את הקללות לברכות אבל אמרו חז"ל שכל אותם ברכות שבירך בלעם את ישראל חזרו להיות קללות כי בלב התכווין לקלל ולא לברך ועיקר הברכה תלויה בלב.

לכן צריך להתרחק מאוד מבני אדם שהפה והלב שלהם לא שווין כי הברכה שלו נהפכת לקללה, ואם בירך אותו אדם ואתה יודע שהברכה לא הייתה מהלב. אלא רק כלפי חוץ מה יעשה ילך אצל צדיק כמו שעשתה רבקה שהלכה אצל צדיק ויצחק התפלל עליה ונפקדה בבנים, ואמרו חז"ל בגמרא (פסחים ק"ג ב) ששלושה הקב"ה שונאן ואחד מהשלושה המדבר אחד בפה ואחד בלב.

ולכן לפני שהכוהנים באים לברך את עם ישראל הם אומרים "לברך את

שלומד תורה לא שולט עליו שום קללה כי התורה היא השומרת ומגינה על האדם מפני כל הקללות וכל הכישופים, ולכן אמר הקב"ה קללה אחת אני יהפוך לברכה שבת כנסיות יהיו מלאים בלימוד תורה ואם ילמדו תורה אז שאר הקללות יכולות להישאר קללות אבל הם לא יכולות להיתפס בעם ישראל כי מי שלומד תורה לא ייתפס בו שום קללה, התורה היא כמו חומה מפני כל דבר רע.

סתירה בסיבת חורבן בית ראשון

ועד כמה כח התורה גדול נקדים מה שמצאנו סתירה גדולה בדברי חז"ל בסיבת חורבן בית ראשון. שהנה בנביא (ירמיה ט, א-ב) מפורש "על מה אבדה הארץ, ויאמר ה' על עזבם את תורת", ומובא בגמ' (נדרים פא א), דבר זה נשאל לחכמים ולנביאים ולא פירשוהו עד שפירשו הקב"ה בעצמו דכתיב 'ויאמר השם על עזבם את תורת - שלא היו מברכין בתורה תחלה, ומבואר שסיבת חורבן בית ראשון משום שהיה חסר בעסק התורה.

בלעם את עם ישראל יש קללה אחת שהקב"ה הפך אותה לברכה כמו שכתוב (דברים כג ו) "זיהפוך ה' אלוקיך לך את הקללה לברכה כי אהבך ה' אלוקיך".

"מה טובו אהליך יעקב משכנותיך ישראל"

ואיזה קללה הקב"ה הפך לברכה? בלעם אמר (במדבר כד ה) "מה טובו אהליך יעקב משכנותיך ישראל", התכווין בלעם לקלל את עם ישראל שבת כנסיות ובתי מדרשות יהיה ריקים ולא יהיה בהם מנין, לכן מה עשה הקב"ה? הפך את הקללה לברכה שבת כנסיות ובתי מדרשות יהיו מלאים ביהודים שמתפללים ולומדים תורה.

מי שלומד תורה לא שולט עליו שום קללה

ושואלים רבותינו ז"ל שלכאורה למה הקב"ה מכל העשרה קללות הוא הפך רק קללה אחת לברכה? ומה עם שאר הקללות? ומדוע לא הפך הקב"ה את כל הקללות לברכות? אלא אומרים רבותינו ז"ל שמי

כמוהו, השאיר המלך חי עבור שינגן לפניו. יום אחד נקטעו אצבעותיו של אותו עבד ולא יכול היה לנגן יותר, מיד ציווה המלך שיוציאוהו להורג, קם העבד וטוען וכי מפני שאינני יכול לנגן מגיעני עונש מיתה, אמר לו המלך: שוטה שבעולם! לך מגיע עונש מיתה מחמת העברה שעברת, אלא שכל זמן שניגנת לפני השארתי אותך חי, עכשיו שאינך יכול לנגן שוב דינך לצאת להורג מחמת חטאך הראשון.

והנמשל מובן, שבאמת סיבת החורבן היתה ג' עבירות חמורות, אלא שכל זמן שכלל ישראל עסקו בתורה לשמה הרי שירת התורה הגנה בעדם, כמאמרם ז"ל סוטה (כא ב) תורה שהתורה מגינה ומצילה, ולכן היו חכמים ונביאים תמהים על מה אבדה הארץ כיון שהיו עוסקים בתורה תמיד, ומדוע התורה לא הגינה בעדם, וע"ז באה תשובתו של הקב"ה שלא עסקו בתורה לשמה, וכבר לא ערבה שירתם לפניו, ושוב חזר הדין שיש להם להיענש על ג' עבירות חמורות.

**כל זמן שיהודי לומד תורה
אף גזירה בעולם לא יכולה**

אולם יש גמרא אחרת ביומא (ט, ב) שאומרת טעם אחר לסיבת החורבן: מקדש ראשון מפני מה חרב מפני ג' דברים שהיו בו, עבודה זרה גילוי עריות ושפיכות דמים. ומלבד שצריך להבין שזה סתירה בין שני הטעמים, שפעם אמרו שנחרב מפני שעזבו את התורה ופעם אמרו שנחרב מפני שלוש עבירות החמורות. עוד קשה שבעת"ים איך החכמים והנביאים ומלאכי השרת לא ידעו לפרש על מה אבדה הארץ. הרי דבר גלוי היה שעברו על עבודה זרה גילוי עריות ושפיכות דמים כמו שכתוב שם ביומא מקור מדברי הנביאים עצמם, ובקל לפרש שמפני ג' עבירות החמורות אבדה הארץ.

התורה כתרִים בפני הפורענות

אלא מבאר החסיד יעב"ץ (אבות א, ב ובתחלת ספרו אור החיים) והאלשיך הקדוש (ירמיה שם, ואיכה א, ז, יד; הוזכר באור החיים ויקרא כו יד) על פי משל לשני אנשים שעברו עברה שוה וחמורה, והורה המלך להוציא אחד להורג, אך את חבירו שתפקידו היה לנגן לפני המלך ולא נמצא

בשכר הקורבנות שהקריב בלק לקב"ה זכה שיצא מזרעו שלמה

ומה היה השכר שהקב"ה נתן לבלק? אומרת הגמרא בשכר ארבעים ושתיים קורבנות שהקריב בלך מלך מואב לקב"ה, זכה שיצא מזרעו רות המואביה שממנה יצא שלמה שכתוב בו (מלכים א ג ד) אלף עולות יעלה שלמה. רואים עד כמה גדול השכר שבשביל ארבעים ושתיים קורבנות שהקריב, ולא עוד אלא שאלו הקורבנות שהקריב בכל ימי חייו. ולא עוד אלא שהקריבם שלא לשם שמים. ולא עוד אלא שהקריבם על מנת לקלל את בניו חביביו של הקב"ה שזה עמ"י וכמה צער יש לאב שרוצים לקלל את בניו.

מ"מ הוא זכה שיצא מצאצאיו שלמה שהקריב אלף עולות בכל יום, כי אין הקב"ה מקפח שכר כל בריה ואפילו המצווה הכי קטנה יש לה שכר גדול מאוד.

בזכות מה זכה בלק שיהיה פרשה בתורה על השם

להיתפס בו

וכן נלמד מזה לדורנו שגם יהודי שנכשל באיזה עבירה אבל כל זמן שהוא לומד תורה אף גזירה בעולם לא יכולה להיתפס בו כי הוא מנגן למלך אבל בשעה שכבר מפסיק ללמוד תורה, אז מיד נפרעים ממנו על הכל בשעה שמפסיק לנגן למלך נפרעים ממנו על הכל.

בלק הקריב ארבעים ושתיים קורבנות לקב"ה

הגמרא במסכת סוטה (מז א) אומרת אמר רב יהודה אמר רב לעולם יעסוק אדם בתורה ובמצוות אפילו שלא לשמה, שהרי אנחנו רואים בתורה שבלק הקריב ארבעים ושתיים קורבנות לקב"ה, ולמה בלק הקריב ארבעים ושתיים קורבנות לקב"ה, כי כביכול רצה לתת שוחד לקב"ה כדי שיסכים שיקללו את עם ישראל, והכוונה של בלק להקריב קורבנות לקב"ה לא הייתה לשם שמים, ובכל זאת אמרו חז"ל בגמרא שהקב"ה נתן שכר לבלק על הארבעים ושתיים קורבנות שהקריב לקב"ה.

שלו?

על כל פנים לא ינצל ממנה גם כי לא יקולל, ואם הוא כפי משפט אלוקים לא עשה דבר שיתחייב עליו ביאת הרע קללתו תשוב על ראש המקלל, בשלמא הברכה (-כי מה שמקובלת הברכה גם כשלא נגזר עליו שיהיה לו טוב מובן) לפי שמדה טובה מרובה, גם לעשות ה' רצון ידידי לברך המתברכים מהם במידת החסד תקובל ברכתו גם למי שאינו ראוי לה כמו מעשיו, מה שאין כן מדה רעה כי לא יריע ה' לאדם חנם חס ושלו?

אלא אומר אור החיים הקדוש רבי חיים בן עטר דע לך שלאדם אין כח לקלל, וכדי שקללה תיתפס באדם צריך שני תנאים א. שאותו זמן ה' יכעס. ב. שיש בידו עבירות.

שיקללו ויעזורו עליו קטרוג

בשמים בשעה שהקב"ה

כועס

והתנאי הראשון הוא שאותו זמן ה' יכעס, וזה לשונו הטהור של אור החיים הקדוש "אכן עיקר הדבר הוא לפי שמידתו יתברך להאריך אפו לעוברי רצונו בין לצדיק כשיחטא בין לרשע הגם שירצה לחטא, ומידה זו

יש חמישה אנשים בתורה שזכו שיהיה פרשה בתורה על השם שלהם נח, ויתרו וקורח ופינחס ובלק, ולמה זכו חמישה אנשים אלו שיהיה פרשה בתורה על השם שלהם? אלא אומרים חז"ל (ברכת אברהם מובא בספר בשם אומרו תחילת פרשת בלק) שנח היה צדיק ויתרו בא להתגייר, וקורח גם בהתחלה היה צדיק, ופנחס עשה קידוש השם על ידי שיקנא קינאת ה', אבל בלק למה זכה שיהיה פרשה בתורה על השם שלו?

אלא בגלל שמבלק יצא רות המואביה שממנה יצא דוד המלך עמדה לו לבלק זכותם של דוד ושלמה, ושל משיח שהוא מבית דוד, לכן זכה בלק שיהיה פרשה בתורה על השם שלו.

תנאי ראשון שיש בידו

עבירות תנאי שני שיקללו

אותו בשעה שהקב"ה כועס

ושואל אור החיים הקדוש (במדבר כג ח) האיך יש כח לאדם בפיו לקלל, ממה נפשך אם הוא חייב כפי הדין רעה הבאה עליו באמצעות הקללה

אפיים.

מתי שהאבא כועס הוא מעניש מיד את הבן

ומשל למה הדבר דומה לאבא שיודע שבנו לא מתנהג טוב אבל האבא מעלים את עיניו, וגם כשבאים ואומרים הבן שלך לא מתנהג טוב הוא מעלים את עיניו, אבל אם באים לאבא בשעה שהאבא כועס ואומרים לו הבן שלך לא מתנהג טוב אז מיד האבא מעניש את בנו.

כך הקב"ה גם כשיהודי נכשל בעבירות הקב"ה לא מעניש אותו מיד, כי הקב"ה ארך אפיים ומחכה שיהודי יחזור בתשובה ויתחרט על מעשיו הרעים, אבל אם מקללים את האדם אז מקטרגים עליו לפני הקב"ה, ואם באותה שעה שמקטרגים על האדם אז הקב"ה כועס אז אם הקב"ה רואה שיש לאדם הזה עוונות אז מיד הקב"ה נפרע ממנו.

ואומר רבינו החפץ חיים שקללה דומה למלח מתי ששמים מלח על העור אם יש פצע פתוח אז המלח שורף אבל אם אין פצע פתוח אז גם ששמים את המלח על העור הוא לא

היא אחת מ-יג' מידות רחמים שנאמרו למשה ונוהגות תמיד זולת בעת אשר יזעם ה' דכתיב 'כי רגע באפו' (תהלים ל, ו) אז מתגברים הדינים על הנתבע במשפט באותו זמן ולא תתנהג מידה זו של ארך אפים.

מידת ארך אפיים היא נוהגת תמיד חוץ מזמן שהקב"ה זועם וכועס

ופירושו של דבר ידוע שאחד משלוש עשרה מידותיו של הקב"ה זה ארך אפיים, מה הפירוש ארך אפיים שגם אדם עבר עבירה הקב"ה לא ממנהר להעניש אותו מיד, אלא הקב"ה נותן לאדם זמן שיחזור בתשובה כמ"ש (יחזקאל לג יא) "אם אחפוץ במות הרשע כי אם בשוב רשע מדרכו וחיה", ולכן גם כשאדם חוטא הקב"ה לא מעניש אותו מיד, והיא נוהגת תמיד חוץ מזמן שהקב"ה זועם וכועס שאז אין ארך אפיים, ולכן אם יקללו אדם בדיוק בשעה שהקב"ה זועם וכועס אז הקללה תיתפס ותתקיים בו, אבל זה רק באדם שיש בידו עוונות אז הקללה תיתפס בו כי בשעה שהקב"ה כועס אין מידת ארך

שיחזור בתשובה אבל על ידי שמקלל הוא מקטרג עליו שהקב"ה ימהר להיפרע ממנו על העבירות שניכשל בהם אבל אם אין בו עוונות אין כח לקללה.

אם הייתי יודע שהכמני

ישראל נוהרים בדיבור

שלהם לא הייתי הורג אותם

הגמרא (בבא בתרא ג ב) מספרת על הורדוס שהיה עבד של בית חשמונאי וביקש להיות מלך וקם והרג את כל בית חשמונאי ונעשה מלך, וכדי שחכמי ישראל לא יצאו כנגדו קם והרג את כל חכמי ישראל והשאיר רק חכם אחד שקראו לו בבא בן בוטא, ולקח קוצים ושם על העיניים שלו עד שנעשה בבא בן בוטא עיוור, ויום אחד בא הורדוס לבבא בן בוטא ואמר לו תקלל את הורדוס שהרג את כל החכמים, אמר לו אסור לקלל מלך, א"ל הורדוס הוא לא מלך הוא עבד שמרד ונעשה מלך, א"ל אפילו נשיא אסור לקלל כמו שכתוב (שמות כב כז) ונשיא בעמך לא תאור, א"ל בעושה מעשה עמך אבל הורדוס לא עושה מעשה עמך שהרג כל

שורף, כך קללה אם מקללים אדם אם אין בידו עבירות אז הקללה לא יכולה להיתפס בו ואם יש בידו עבירות אז קללה יכולה להיתפס, ומכיון שאין צדיק בארץ אשר יעשה טוב ולא יחטא לכן יש לאדם להישמר מן הקללות.

וזה מה שרצה בלעם לעשות לקלל את עם ישראל בשעה שבורא עולם כועס אבל בלעם לא הצליח כי גם באותה שעה הקב"ה לא כעס.

**על ידי שמקלל הוא מקטרג
עליו שהקב"ה ימהר להיפרע
ממנו על העבירות שניכשל
בהם**

והתנאי השני שיש בידו עבירות. וזה לשונו של האור החיים הטהור "וכמו כן כשיקלל אדם את חברו תסובב הקללה שעוונותיו אשר ה' מאריך לו אפו עליהם ימהר לפרע ממנו אבל אם אין לו עוון לא תועיל קללת המקלל כלום".

ומבואר שלאדם שמקלל אין כח בפיו של קללה אלא שרק אם נכשל בעבירה אז בדרך כלל הקב"ה לא נפרע מהאדם מיד אלא ממתין

מארץ ישראל, ואמר לאשתו תכיני לי מעט אפונה, והכינה לו שני גרגרי אפונה. ולמחרת ביקש שתכין לו הרבה והכינה לו סיר גדול מאוד מלא באפונה, ואחרי כמה ימים אמר לה לכי לשוק ותיקני שני בוצנין, ובבבל קראו לאבטיח בוצנין ובארץ ישראל קוראים לבוצנין נר, הלכה האשה וקנתה בשוק שני נרות, אמר לה לכי תשברי את שני הבוצנין על ראש הבבא, והוא התכווין שתלך ותשבור את שני הנרות על ראש הדלת, בבא זה דלת, חשבה האשה שבעלה התכוין שתלך לשבור הנרות על ראשו של החכם בבא בן בוטא, הלכה לבית המדרש והיה בבא בן בוטא יושב ומלמד תורה נכנסה ושברה את שני הנרות על ראשו של בבא בן בוטא, אמר לה מי אמר לך לעשות לי כך? אמרה לו בעלי אמר לי אמר לה בזכות ששמעת בקול בעלך יהי רצון שיצאו ממך שני בנים חכמים בתורה כמו בבא בן בוטא, כשראה הורדוס שבבא בן בוטא גם שהאשה שברה הנרות על ראשו, הוא לא קילל את אותה אשה, אלא בירך אותה, אמר הורדוס גם אותי הוא לא יקלל, לכן

החכמים, אמר לו אפילו אינו נשיר אבל הוא עשיר ואסור לקלל עשיר כמו שכתוב (שם) עשיר לא תקלל, א"ל רק אתה ואני שומעים אף אחד לא ידע א"ל כתוב (קהלת י כ) כי עוף השמים יוליך את הקול, ובסוף גילה לו שהוא בעצמו הורדוס, וא"ל אם הייתי יודע שחכמי ישראל נזהרים בדיבור שלהם כל כך לא הייתי הורג אותם, אבל עכשיו מה התקנה שלי אמר לו אתה כיבתה אורו של עולם שזה התלמידי חכמים שהם האור של העולם, תלך ותתקן אורו של עולם שזה בית המקדש לך ותשפץ את בית המקדש, הלך הורדוס ושיפץ את בית המקדש וציפה את כל בית המקדש בשיש מיוחד ובזהב, עד שאמרו מי שלא ראה בנין בית המקדש ששיפץ הורדוס לא ראה בנין יפה מימיו.

**ולמה השאיר הורדוס מכל
החכמים דווקא את בבא בן
בוטא?**

והגמרא (נדרים סו ב) מספרת שהיה איש אחד שעלה מבבל לארץ ישראל ולא היה יודע את השפה של ארץ ישראל והתחתן עם אשה

בקיצור ימים, ואומר רבי יעקב בעל הטורים (בראשית מז, כח) וז"ל קָלַלְתָּ חָנָם לֹא (לו) תִּבָּא עַל שְׁקַלְלָת רַחֵל וְאָמַר "עַם אֲשֶׁר תִּמְצָא אֶת אֱלֹהֶיךָ לֹא יִחְיֶה", חסרו לו מנין יחיה שנים, שהוא ל"ג, משנותיו שהרי חי 147 שנים שהם 33 שנה פחות מיצחק אביו שחי 180 שנה, ומאותה קללה מתה רחל כי קללת חכם אפילו לחינם היא באה, שחכם מדקדקים איתו ביותר וצריך לשמור פיו ולשונו יותר מאדם רגיל ואף אם קילל לחינם עלולה הקללה לחול.

נחום איש גמזו קילל את עצמו

הגמרא במסכת תענית (כא א) מספרת על "נחום איש גמזו" ולמה נקרא שמו "גם זו" שעל כל דבר היה אומר גם זו לטובה, ומובא בגמרא שנחום איש גם זו היה סומא בשתי עיניו וגידם בשתי ידיו וקיטע בשני רגליו, וכל גופו היה מלא שחין, והיה מוטל בבית רעוע ורגלי מיטתו היו מונחים בספלים מלאים מים שלא יעלו עליו נמלים דרך רגלי המיטה מפני שהיה גידם ואם היו עולים עליו

הרג את כל החכמים והשאר דווקא את בבא בן בוטא.

בשיהודי מוציא קללה מהפה הוא מוריד רע לעולם

אומר הזוהר הק' יהיה אדם זהיר לא להוציא קללה מהפה, שבשעה שיהודי מוציא קללה מהפה הוא מוריד רע לעולם ודבר הראשון הקללה תופסת קודם כל במקלל עצמו.

מאותה קללה שאמר יעקב לא יהיה מתה רחל בקיצור ימים

כמה צריך אדם להיזהר מלהוציא קללה מפיו שהרי רואים אנחנו בתורה שמדיבורו של יעקב אבינו, מתה רחל והתקצרו ימיו, כמ"ש התוה"ק (בראשית לא לא) וַיֵּעַן יַעֲקֹב וַיֹּאמֶר לְלֶבֶן כִּי יֵרְאֵתִי כִּי אָמַרְתִּי שָׁן תִּגְזַל אֶת בְּנוֹתַי מֵעַמִּי: עַם אֲשֶׁר תִּמְצָא אֶת אֱלֹהֶיךָ לֹא יִחְיֶה נֶגְדַ אַחִינֹו הִפֵּר לָךְ מָה עֲמַדִּי וְקַח לָךְ וְלֹא יָדַע יַעֲקֹב כִּי רַחֵל גִּנְבָתָם.

יעקב אבינו לא תיאר לעצמו שרחל גנבתם אולם בגלל קללה זו מתה רחל

עיני שלא חסו יתעוורו ידי שלא חסו יתגדמו רגלי שלא חסו יקטעו, ומכיון שהוצאתי דיבור לא טוב מהפה הכל התקיים כי ברית כרותה לשפתיים.

רואים אנו "שנחום איש גמזו" שהיה צדיק גדול ובגלל שהוציא דיבור לא טוב מהפה הכל התקיים והגיע עליו כל כך הרבה יסורים כי כל מה שהאדם מוציא מפיו באים מלאכים ועונים אמן ולכן תמיד יוציא מהפה רק דברים טובים.

וכתב המהרש"א שם שאם זה רק בגלל שלא נתן לעני מיד את האוכל לא מגיע לו עונש כ"כ גדול שהרי לא ידע שהוא הולך למות, אלא בגלל שביקש שיבואו עליו הדברים הללו לכן באו עליו.

תמה אני אם לא ישרפנו אותך ואת ספר התורה באש

הגמרא במסכת עבודה זרה (יח א) מספרת תנו רבנן כשחלה רבי יוסי בן קסמא הלך רבי חנינא בן תרדיון לבקרו, אמר לו ר' יוסי לר' חנינא בן תרדיון חנינא אחי אין אתה יודע שאומה זו מן השמים המליכוה שהחריבה את ביתו ושרפה את היכלו

לא היה יכול ליטלם בידי ולזורקם. פעם אחת ראו שהבית עומד ליפול וביקשו תלמידי קודם לפנות את מיטתו כדי שלא לסכן אותו שיתכן שהבית ייפול עליו, ואחר כך לפנות הכלים, אמר להם בני! פנו הכלים מהבית ורק אחר כך פנו את מיטתי, כי מובטח לכם שכל זמן שאני בבית אין הבית נופל, פיננו הכלים ואחר פיננו את מיטתו ובשעה שהוציאו מיטתו של נחום איש גמזו מיד נפל הבית. אמרו לו תלמידי רבנו מכיון שצדיק גמור אתה וניסים גדולים נעשים על ידך מדוע הגיע עליך כאלו ייסורים קשים?

אמר להם נחום איש גם זו "אני גרמתי לעצמי כל זה שהוצאתי דיבור לא טוב מהפה" כי פעם אחת הייתי מהלך בדרך לבית חמי והיה עימי משא שלוש חמורים מלאים כל טוב, אחד של מאכל אחד של משתה ואחד של מיני מגדים בא עני אחד ואמר לי רבי פרנסני, אמרתי לו המתן עד שאפרוק את חמורי לא הספקתי לפרוק את החמור עד שנפל אותו עני ומת ויצאה נשמתו ברעב וכשראיתי כך הצטערתי וקיללתי את עצמי ואמרתי

האלה מיהרה לבית שכנתה ואמרה לה האם לא ראית את הדינרים שהבאתי לביתך כשבאתי ללוש העיסה, ולאותה שכנה היו ילדים אמרה אקבור את בני אם אני יודעת מזה, וגרם העוון שמת לה בן אחד אמרה השניה בלבה אם לא היה בידה אותו עוון לא היה מת לה בנה בעודו בריא ושלם.

למחר שוב אמרה לשכנתה ראית הדינרים? חזרה ואמרה לה אקבור בני השני אם אני יודעת מהם וכן היה שמת בנה השני.

למחרת אמרה האישה לבעלה ראוי לנו להיכנס לעשות תנחומי אבלים לשכנתנו ונעשה לנו אוכל ונלך ונאכל שם, לקחו שני ככרות והתבשיל והלכו לשם וכשחתכו הלחם לברך המוציא מצאו הדינרים בתוכו.

נמצא שהשבועה שנשבעה הייתה על אמת שהרי הדינרים היו ברשות בעליהם, מכל מקום נענשה ומתו בניה כיון שהוציאה קללה מפיה והקללה שתופסת ביותר זה שהאדם מקלל את עצמו.

הקללה שקילל באה על

והרגה את חסידיו ואיבדה את טוביו ועדיין היא קיימת, ואני שמעתי עליך שאתה יושב ועוסק בתורה ומקהיל קהילות ברבים וספר תורה מונח לך בחיקך, אמר לו רבי חנינא לרבי יוסי מן השמים ירחמו, אמר לו רבי יוסי אני אומר לך דברים של טעם ואתה אומר לי מן השמים ירחמו? תמה אני אם לא ישרפו אותך ואת ספר התורה באש! ובסופו של דבר כך היה ששרפו את רבי חנינא ביחד עם ספר התורה, רואים אנחנו כמה צריך האדם להיזהר מאוד מה שמוציא מפיו שכל מה שמוציא מפיו הכל מתקיים.

מתו שני בניה מקללתה

בספר מעם לועז (שמות עמוד תקמג) מספר מעשה באשה שנכנסה לבית שכנתה ללוש בצק והיו לה שלושה דינרי זהב קשורים במטפחת, נטלה אותם והנחתם על גבי הסדין שעליו רגילים ללוש הלחם, ושקעו בשיחה ולשו הדינרים בתוך הבצק ולא נתנו דעתם לכך ושכחו הדבר, אחרי שנאפה הלחם לקחה והביאה אותם לביתה, לערב חזר בעלה מן החנות ושאל אותה תני לי שלושת הדינרים

עילוי גדול היה האבא בוכה, יום אחד שאל הילד את האבא למה אתה בוכה? ואז סיפר לו האבא שהנודע ביהודה קילל את הילד הזה, וכשראה כך הילד אמר לאבא תן לי כסף אני ילך אני יסתובב בעולם ואחרי גיל 13 אם אני לא יכפור בהקב"ה אני יחזור ואם אני יכפור בהקב"ה לא תצטערו שלא חזרתי. והלך הילד לבית של הנודע ביהודה ואמר אני רוצה להתקבל לישיבה שלך, אמר לו תלך לישיבה ויעשו לך מבחן והלך לישיבה וראו שהילד הזה עילוי גדול והיה חכם גדול בתורה, והיה הנודע ביהודה בא לישיבה לפלפל איתו בלימוד תורה ואמר הנודע ביהודה אף פעם לא ראיתי ילד גאון כזה גדול. ואמר הנודע ביהודה שיגיע הילד הזה לגיל 13 אני רוצה שיהיה החתן שלי ויתחתן עם הבת שלי, ואמר שיגיע לבר מצוה יעשו לו בר מצוה וגם חתונה בגלל שהיה עניות גדולה, ועשו אירוסין וחיכו שיגיע לזמן החתונה, ושלח הנודע ביהודה הזמנות לכל התלמידים שלו שיבואו לחתונה, ושבת שלפני החתונה עשו סעודה גדולה ועמד החתן ודיבר דברי

התנו

מסופר על הרב הקדוש הנודע ביהודה רבי יחזקאל לנדא זצוק"ל, הנודע ביהודה היה רב של עיר קטנה ואחרי כמה שנים ביקשו ממנו שיבוא להיות הרב של העיר הגדולה העיר פראג, והיה הרב הנודע ביהודה רגיל לבקש מהעשירים כסף לצדקה לחלק לעניים והיו כמה עשירים בעיר פראג ששמעו שהנודע ביהודה עומד לבוא לעיר פראג באו ואמרו לו אם אתה תבוא לעיר פראג ותבקש מהעשירים לתת צדקה לעניים לא ניתן לך לבוא, כעס הרב כעס גדול וקילל את אותם שלושה יהודים, אחד א"ל השנה תמות מיתה משונה. השני אמר לו תרד מנכסיך ותהיה עני. והשלישי א"ל יהיה לך בן וכשיהיה בגיל 13 יכפור באלוקים. אחרי שנה הראשון מת. השני בסוף השנה ירד מכל נכסיו ונהיה עני מרוד. והשלישי נולד לו בן והיה לאבא צער גדול מאוד שמא הקללה של הנודע ביהודה תתקיים. כי איך שהילד נולד היה חכם גדול בגיל 7 היה יודע ללמוד גמרא והיה יודע משניות בעל פה וכשהיו אומרים לאבא הבן שלך

תורה בפלפול גדול מאוד, והאנשים שבאו לשבת שלפני החתונה הכירו את הילד הזה שזה בנו של אותו עשיר שהנודע ביהודה קילל את האבא שלו שהבן שלו יכפור בבורא עולם והלכו ואמרו לנווד ביהודה את הילד הזה קיללת אותו, והצטער הנודע ביהודה צער גדול וקרא לילד ושאל אותו מתי היום הולדת שלך לגיל 13? אמר לו עוד שלושה ימים, ובערב היום הולדת קרא הנודע ביהודה לתלמידים שלו ואמר תקחו את הנער ותניחו אותו בחדר נעול ואל תיתנו לאף אדם להיכנס ולצאת וביום היום הולדת שלו שמעו אותו מקלל את הקב"ה קללות קשות ביותר ולא ידעו התלמידים שלו מה לעשות. ולמחרת היה שקט בחדר וחשבו שהוא מת, ואמר להם הנודע ביהודה עכשיו לכו תפתחו את הדלת מצאו אותו בוכה בכי גדול איך אתמול קיללתי את הקב"ה. אמר להם הנודע ביהודה אתמול זה היה הזמן של הקללה ואז נכנס בו רוח רעה חזקה מאוד. ועכשיו הכל עבר ועכשיו קבעו יום לחתונה. ונעשה הנער הזה חתן של הנודע ביהודה ונעשה לתלמיד

חכם גדול ביותר שהרבה תורה בעם ישראל ועשו חתונה בשמחה גדולה, וכתב הנודע ביהודה את המעשה הזה ואמר שמכאן לומדים שלעולם לא יוציא אדם קללה מהפה כי הקללה חוזרת על ראש המקלל.

בציפור לנוד כדרור לעוף בן קללת חינום לא תבוא

שלמה המלך אומר בספר משלי (כו ב) "בציפור לנוד כדרור לעוף בן קללת חינום לא תבוא", ודרשו חז"ל (רש"י ואבן עזרא שם) אל תיקרי לא באלף אלא לו באות ו' שהמקלל בחינום הקללה חוזרת על ראש המקלל.

ולכאורה למה יש כאן כפילות "כַּצִּיפּוֹר לְנוֹד כְּדְרוֹר לְעוֹף"? לָנוֹד כַּדְרוֹר לְעוֹף?

אלא כי הציפור אינה חוזרת תיכף אלא היא נודדת בעולם ובסופו של דבר היא חוזרת בקיץ או בחורף, אבל הדרור שהיא ציפור הדרה בבית וממהרת לחזור, כך הקללה יש והיא מתעכבת עד אשר פוגעת במקלל, ויש והיא ממהרת לחול על ראשו ומאחר ואין אנו יודעים מהי קללת חינום לכן לא יקלל כלל.

קללת חינום לא תבוא

בזרעה, שנאמר (בראשית כז א) ויהי כי זקן יצחק ותכהין עיניו מראות. זאת אומרת הייתה לו לאבימלך טענה של ממש. אילו אמרה בתחילה בגלוי שהיא אשת איש, אולי לא היה נוגע בה ודווקא לכן הייתה אפשרות לקללה שלו לחול, רואים אנחנו שלא קללתו גרמה לה, אלא מעשה בלתי הגון מצידה היסב לה מימוש קללה זו.

כל קללות שקלל דוד את יואב נתקיימו בזרעו של דוד

בנביא מסופר על דוד המלך שאחרי שהמלכות של שאול המלך התפרקה, בא אבנר בן נר שהיה שר הצבא של שאול וביקש לעשות שלום עם דוד ודוד המלך עשה איתו שלום, וכתר איתו ברית שמהיום והלאה הם לא אויבים אלא אוהבים אחד את השני, אבל יואב בן צוריה שהיה שר הצבא של דוד המלך היה לו שנאה גדולה בלב על אבנר בן נר, כי אבנר הרג את האחים של יואב בן צוריה ולכן מה עשה יואב עשה את עצמו שגם הוא עשה שלום עם אבנר והוא אוהב שלו ולא שונא שלו ובא ושאל יואב את אבנר שאלה אמר לו כתוב בתורה

זאת אומרת אם האיש שמקללים אותו עשה דבר עוולה לשני ואין הקללה "חינם", והשני נמצא כל כך בצער וחרון אף עד שפותח פיו לקלל, הוא יכול לגרום עונש מן שמים לזה שהציק לו. כלומר הקב"ה יביא רע למקולל, אבל לא מפני דיבור פיו של המקלל, אלא כי באמת "מגיע לו" מפני עונו. שאילולא הקללה היה הקב"ה ממתין מי יודע עד מתי, לפני ביצוע העונש. אבל זעמו של המקלל מזרז ומחיל את הפורענות יותר מהר. ובכן לא הדיבור ממציא עונש וצער, אלא הדיבור מיישם ומחיש תוצאה של עונש על קלקולו של זה שמקללים אותו.

אל תהי קללת הדיוט קלה בעיניך

הגמרא במסכת בבא קמא (צג א) ואמר רבי יצחק לעולם אל תהי קללת הדיוט קלה בעיניך, שהרי אבימלך קלל את שרה ונתקיים בזרעה, שנאמר (בראשית כ טז) "הנה הוא לך כסות עינים", אמר לה אבימלך לשרה הואיל וכסת ממני ולא גילית שהוא אישך וגרמת לי הצער הזה, יהי רצון שיהו לך בני כסויי עיניים, ונתקיים

הצליח להתגבר על מידת הנקמנות ושיחרר את יואב לטובת בני ישראל. וכשבאו וסיפרו לדוד המלך שיואב הרג את אבנר כעס דוד המלך מאוד כי הוא עשה שלום עם אבנר וקילל דוד המלך את יואב ואמר מהזרע של יואב יהיו זבים ומצורעים ומחזיק בפלך (ישענו על מקל כדי ללכת) ונופל בחרב וחסר לחם, ואומרת הגמרא (סנהדרין מח ב) כל קללות שקילל דוד את יואב התקיימו בזרעו של דוד רחבעם מצאצאי דוד היה זב ועויזוהו המלך היה מצורע ואסא נישען על מקל ויאשיהו המלך דקרו אותו בחרב ומת ויכניה חסר לחם היה עני.

**והסר לחם מיכניה דכתיב
וארוחתו ארוחת תמיד נתנה
לו.**

אומר המהר"ל מפראג יואב לא היה בסדר ולכן דוד המלך קילל אותו וא"כ למה זה חזר על דוד, אבל לפני שנפטר דוד המלך הוא כתב צוואה לבנו שלמה, וא"ל וגם אתה ידעת את אשר עשה לי יואב בן צרויה והורדת את שיבתו בדם שאול, והיה מגיע

אשה שבעלה מת ולא השאיר ילדים אז האשה צריכה להתחתן עם אח של בעלה שמת כדי להקים זרע לאחיו, וזה נקרא בתורה פרשת ייבום, ואם האח של המת לא רוצה להתחתן עם אשת המת אז אשת המת צריכה לעשות לאח של בעלה חליצה וחולצת לו את הנעל וכך הוא ניפטר מהמצוה הזאת, ויש בדבר הזה סודות גדולים מאוד, שאל יואב את אבנר אשה שהיא גידמת רחמנא ליצלן שאין לה ידיים כיצד תעשה חליצה, אמר לו אבנר בפה שלה תחלוץ השרוכים של הנעל אמר לו תיראה לי ואז אבנר התכופף כדי להדגים ליואב איך גידמת עושה חליצה, ואז באותה שעה ניצל יואב את ההזדמנות ונעץ את החרב שלו בלב של אבנר, הגמרא מספרת שאבנר היה גוסס תפס אבנר את יואב בשתי ידיו ורצה לעשות בו נקמה ולהרוג אותו, באו חכמים וביקשו מאבנר שיעזוב את יואב ולא יעשה בו נקמה ושיתבע אותו בשמים מכיון שאם יואב ימות אז מי יגן על עם ישראל מהגויים, ושיחרר אבנר את יואב ומת אבנר, ובאו חז"ל ואמרו שבזכות שאבנר היה לומד תורה

בזרע של קיימא, אמר לו הצדיק אני לא יכול לברך אותך שאל אותו יהודי את הצדיק מדוע הרב לא יכול לברך אותי?

אמר לו הצדיק מכיון שמי שמקלל בחינם אז הקללה חוזרת על המקלל והצדיק סתם ולא פירש, ואותו יהודי לא הבין מה אמר לו הצדיק.

אחרי חודש ימים אשתו של אותו יהודי פגשה את חברה שלה שלא ראתה אותה הרבה מאוד שנים, וראתה אותה עם שלושה ילדות קטנות ושאלה אותה מי אלו? אמרה לה אלו שלושת הנכדות שלי ואז אותה אשה התחילה לבכות ואמרה עכשיו אני מבינה מה שאמר הצדיק הבבא סאלי לבעלי "מי שמקלל בחינם הקללה חוזרת על המקלל".

ומה היה המעשה? הם היו שני נערות שהיו חבירות מאוד טובות בלב ובנפש ויום אחד הציעו לאחת הנערות בחור טוב עם מידות טובות, והלכה ונפגשה אותה נערה עם אותו בחור, ואותו בחור מצא חן בעיני אותה נערה ונפגשה עמו עוד פגישה ועוד פגישה והייתה בטוחה שהיא עומדת להתחתן איתו, ואחרי כמה

ליואב עונש אחד או שיהרוג אותו או שיקלל אותו, וברגע ששלמה הרג את יואב אז הקללות שקילל דוד את יואב היו קללת חינם וקללת חינם חוזרת על ראש המקלל.

ואמרו בגמרא במסכת סנהדרין (מח א) כל הקללות שקלל דוד המלך את יואב בן צרויה, נתקיימו בזרעו של דוד. ולמד מכאן בספר חסידים, שלפעמים אף שהקללה לא באה על חינם, שהרי דוד המלך כדין עשה שקילל את יואב, מכל מקום חוזרת היא גם למקלל, וכל שכן כשמקלל על חינם שעלולות הקללות לחזור אל המקלל, וידוע מאמר רבותינו זכרונם לברכה (מגילה טו א) לעולם אל תהי קללת הדיוט קלה בעיניך, שהרי אבימלך קילל לשרה ונתקיים בזרעה.

עכשיו אני מבינה למה אין לי ילדים אחרי 25 שנה מהנישואין

מסופר על הבבא סאלי זצוק"ל שיום אחד בא איזה יהודי לבקש ברכה ואמר לצדיק כבוד הרב אני נשוי כבר 25 שנים ועדיין לא זכינו להיפקד

חודשים אותו בחור אמר לה שנראה לו שהם לא מתאימים והתנתק הקשר ביניהם, ואותה נערה היה לה צער גדול מאוד וכל הזמן קיוותה אולי הוא יחזור, ואחרי שנה אותה חברה שלה הטובה ביותר מספרת לה שהיא עומדת להתחתן שאלה אותה עם מי? א"ל עם אותו בחור שפעם עמדת להתחתן איתו, ואז היא אמרה לה מזל טוב אבל בלב שלה היה לה קשה מאוד והגיעה היום של החתונה והיא הגיעה לחתונה וכשראתה את החברה שלה עומדת תחת החופה עם אותו בחור, אמרה בלב שלה רבונו של עולם "יהי רצון שלעולם לא יהיו להם ילדים". ואחרי זמן קצר הלכה מן החתונה וניתקה את הקשר שלה עם אותה חברה, עברו כמה שנים וגם היא עמדה והתחתנה אבל לא היו לה ילדים אחרי עשרים וחמש שנים יום אחד היא הולכת ברחוב, והיא פוגשת את אותה אשה שהייתה חברה שלה שהיא הולכת היא שלושה ילדות קטנות, אז היא שואלת אותה מי אלו היא אומרת לה אלו שלושת הנכדות שלי ואז אותה אשה פורצת בבכי ואומרת רבונו של עולם עכשיו אני

מבינה למה אין לי ילדים אחרי 25 שנה מהנישואין בגלל שאני קיללתי את אותה חברה שלא יהיו לה ילדים, ושלמה המלך אומר "קללת חינום לא תבוא" מי שמקלל בחינום הקללה לא רק שלא תופסת במקולל אלא שהקללה חוזרת למקלל חס ושלום, ואז אמר הבבא סאלי לאותו יהודי שתלך האשה ותבקש ממנה סליחה ותבקש ממנה שתתפלל עליה שתפקד בזרע של קיימא ובאמת אחרי זמן קצר זכתה להיפקד בזרע של קיימא.

הכהן הגדול היה צריך להתפלל על אותו דור שלא יגיעו לידי רציחה

כתוב בתורה שמי שרצח נפש בשוגג היה גולה לעיר מקלט והיה הרוצח נמצא בעיר מקלט עד שימות הכהן הגדול ואומרת הגמרא במסכת מכות (יא ב) שהאמא של הכהן גדול הייתה מביאה לחם ומים לרוצחים שהיו בעיר מקלט, ולמה הייתה מביאה להם לרוצחים לחם ומים כדי שהרוצחים לא יקללו את הכהן הגדול שימות, אבל הגמרא שואלת הרי כתוב (משלי

כו ב) "שקללת חינם לא תבוא" אז שהרוצחים יקללו והקללה היא קללת חינם וקללת חינם לא נתפשת בשמים? אלא הגמרא אומרת שזה לא קללת חינם מכיון שהכהן הגדול היה צריך להתפלל על אותו דור שלא יגיעו לידי רציחה וכיון שלא התפלל הכהן הגדול טוב לכן יש רוצחים בעם ישראל, לכן יש על הכהן הגדול תביעה למה לא התפללת על אותו דור לכן זה לא קללת חינם והיא יכולה להתקיים.

הפה שאסר הוא הפה שיתיר

הבן איש חי כותב למה תיקנו חז"ל שהאבא יברך בניו ובנותיו בכל ליל שבת כי אולי במהלך השבוע בשעת כעס קילל את בנו ולכן תיקנו שיברך בליל שבת כי הפה שאסר הוא הפה שיתיר.

רבי יהושע בן לוי רצה לכיין את השעה שהקב"ה בועם ונירדם

הגמרא (**ברכות ז א**) מספרת על רבי יהושע בן לוי שהיה לו שכן גוי שהיה

מצער אותו, מה עשה רבי יהושע בן לוי לקח תרנגולת ושם אותה לידו ואמר כשיגיע הרגע שבורא עולם כועס אז רואים סימן בכרבולת של התרנגולת שנהפך לצבע לבן וזה הסימן שבורא עולם כועס באותו רגע, ואז באותו רגע תיכנן רבי יהושע לקלל את השכן שלו הגוי שהיה מצער אותו וישב רבי יהושע כל הלילה ולמד תורה והתרנגולת לידו וכשהגיע הזמן שהקב"ה כעס בדיוק נמנם רבי יהושע, ואז הבין שרמזו לו מן השמים שלא יקלל אפילו את הרשעים כי קללה היא מלכלת את הפה, ושאדם מקלל הוא לא יודע לאן הקללה תגיע.

**אדם שמוציא מהפה קללות
אז אין תפילתו נשמעת
בשמים**

כתוב בזוהר הקדוש אדם שמוציא מהפה קללות אז אין תפילתו נשמעת בשמים ארבעים יום. כי כשאדם מנבל פיו או שפוגע ומעליב או מקלל אחרים ואחר כך הוא בא עם אותו הפה להתפלל לה' ולבקש ממנו בקשות של בריאות רפואה הצלחה

בעסקים, עושר. לכן התפילות שלו לא מקבלות כי פיו פגום.

משל לעבד של מלך שהיה מגיש לפניו כל יום לאכול, והאוכל היה טעים והמלך היה שמח, ויום אחד התעצל העבד ומה עשה העבד הלך לחצר ולקח צלחת שממנו אוכלים הבעלי חיים, ושם שם את האוכל והגיש לפני המלך, ומיד המלך ציוה לתלות אותו על העץ.

והנמשל הפה זה הצינור של התפילה והצינור הזה צריך שיהיה נקי, אבל אם מהפה הוא מוציא קללות ודברים רעים ואחר כך הוא מתפלל והוא מצפה שהקב"ה ישמע את התפילה שלו?

שנלמד כמה כח של קללה זה דבר מסוכן

הגמרא במסכת ברכות (יב ב) אומרת שביקשו חכמים לתקן בתפילה במקום לקרוא שמע ישראל לקרוא פרשת בלעם, אבל בגלל שפרשה זו ארוכה משום טורח ציבור לא נתקן, ומה החשיבות שבשלה רצו לתקן שנקרא אותה בתפילה, אלא כדי שנלמד כמה כח של קללה זה דבר

מסוכן ובזה צריך להתחזק בכל יום לשמור על הפה.

שיהודי עושה מצוה בשמחה הוא לא מרגיש שהמצוה היא עול עליו

הטבע בעולם מה שאדם לא אוהב לעשות הוא מרגיש שזה טורח עליו וקשה לו לעשות את זה ורק בגלל שהוא מוכרח הוא עושה אבל הוא מרגיש טירחה גדולה, אבל מה שאדם אוהב לעשות הוא לא מרגיש טרחא כלל וגם אם הוא טורח לא מרגיש כלל שהוא טורח כי הוא אוהב את הדבר שהוא עושה והוא נהנה ממה שהוא עושה אז גם אם יטרח הוא לא ירגיש טרחא.

"לא הביט אוון ביעקב ולא ראה עמל בישראל"

ובשעה שבלעם בא לקלל את ישראל לא יכל, מדוע? מפני שראה אותם שמחים בקיום התורה והמצוות ולא היה עליהם המצוות לטורח, כמו שנאמר (במדבר כג כא) "ולא ראה עמל בישראל" לא ראה אותם שהם מחשיבים את התורה לעמל וטורח

כמו שאמר דוד המלך בספר תהלים (יט יא) "הנחמדים מזהב ומפז רב ומתוקים מדבש ונופת צופים".

שעבודת ד' שלהם אינה נעשית מתוך יגיעה וקושי, אלא בשמחה וברצון ובקלות. אין בה שום עמל. הם ששים ושמחים לעשות רצון קונם גם הצדיקים שמתאמצים כל ימיהם בעמל התורה ובמצוות, אין הלימוד מכביד עליהם ואין הוא נחשב לעמל בעיניהם, אלא כאילו הוא שעשוע מהנה. מתוך היותם חושקים מאד בתורה.

לומדים אנחנו יסוד גדול שהדבר החשוב ביותר בכל המצוות זה שיהודי יקיים את המצוות מתוך שמחה ובכך הוא מראה שהוא מחשיב את התורה והמצוות לדבר החשוב ביותר.

וכך ביאר החפץ חיים את הפסוק (תהלים קיט קסב) "שש אנוכי על אמרתך כמוצא שלל רב" שדוד המלך אמר על עצמו שהיה עוסק בתורה ובמצוות כדרך המוצא שלל רב שהרי אילו ידע האדם כי במקום מסוים טמונים אוצרות של זהב לא ינוח אפילו לרגע עד אשר ימצא את כל האוצרות וכך עסק דוד המלך בתורה

אלא אדרבה לדבר הטוב ביותר הם עושים את המצוות כמו אדם שעוסק בדבר שנהנה ממנו ושמח בו שלא מרגיש בו שום טרחא, ושיהודי עושה מצוה בשמחה לא יכולה לשלוט עליו שום קללה, ושיהודי מקיים מצוה מתוך שמחה הוא חוסם כל המקטרגים.

ולכן בלעם לא הצליח לקלל ולעורר קטרוג על עם ישראל כי שיהודי מקיים מצוה מתוך שמחה אין כח שיקטרוגו עליו בשמים כי בשעה שיהודי שמח בעשיית המצוה הוא חוסם כל הקטרוגים עליו.

כשהצדיקים גם שעושים מצוות ומעשים טובים אינם מרגישים שיש להם עמל וטורה

ואומר האור החיים הקדוש שבלעם הבחין במעלתם של ישראל שאף על פי שהיו יגעים בתורה ובמצוות לא היו חשים בעייפות וטורח, וז"ל שהצדיקים גם שעושים מצוות ומעשים טובים אינם מרגישים שיש להם עמל וטורח אלא אדרבה כאדם המרוויח והמשתעשע בשעשועים

ואומר החפץ חיים שהיה איזה אדם שהציל את הבן של המלך ממות ורצה המלך להכיר טובה לאותו אדם אמר לו המלך שהוא נותן לו להיכנס לתוך האוצרות של המלך ולקחת כל מה שירצה אותו אדם בשעה שנכנס לאוצרות של המלך היה עסוק למלאות את השקים באבנים טובות ומרגליות ולא אמר אולי ננוח קצת אולי נאכל קצת אלא היה עמל וייגע כדי למלאות עוד שק למה? כי אמר בליבו שבשעה שהוא יצא מן האוצרות של המלך אז הוא ינוח.

אומר החפץ חיים הנמשל הוא יהודי בעולם הזה צריך להרגיש שכל מצוה וכל תפילה וכל שיעור תורה זה עוד יהלום להכניס לשק, אם האדם חושב כך אז הוא זוכה לקיים את התורה והמצוות מתוך שמחה ולא מתוך טרחא כי רק בעולם הזה יהודי יכול לקיים מצוות אבל בעולם הבא לא יכול לקיים מצוות ולכן צריך האדם להרגיש כאילו הוא נמצא באוצר של המלך ויש לו זמן מוגבל להיות שם וכך הוא ירוץ אחרי התורה והמצוות. ואמרו חז"ל שאדם שיש לו רצון גדול לאיזה דבר הוא לא מרגיש בשעה

ובמצוות כי רצונו להתקרב לבורא עולם היה גדול מאוד.

וכן אמר דוד המלך בתהלים (ק ב) "עבדו את ה' בשמחה" ומה השמחה? שבחר בנו הקב"ה להיות לו לעם מכל אומות העולם ולכן יהודי שמרגיש את הזכות הגדולה שזכינו לקרבה מיוחדת לבורא עולם יש לו רצון גדול מאוד לקיים המצוות מתוך שמחה. והשמחה האמיתית היא (תהלים פד יא) "כי טוב יום בחצירך מאלף בחרתי" טוב לי יום אחד להיות בקרבה לבורא עולם יותר מכל תענוגי העולם הזה.

וידוע מה שאמר החפץ חיים שיהודי שמקיים את התורה והמצוות למה הוא דומה? לאדם שאמר לבנו שיסע לעיר רחוקה מאוד להביא משם איזה חבילה ומוסיף האבא ואומר לבן דע לך כי החבילה שתלך להביא זה מתנה בשבילך ודאי שאותו בן לא יתמהמה לרגע אלא מיד יצא לדרך בשמחה גדולה מפני שיודע שכל ההליכה היא בשבילו, כך יהודי צריך לדעת שכל מה שהוא עושה בתורה ובמצוות לעצמו הוא עושה וכך הוא יקיים את התורה והמצוות בזריזות וברצון גדול.

החליט אותו סוחר אפילו שהיה לו רק קופסא קטנה עם כמה יהלומים שיקרא לאחד הסבלים שיביא לו את זה, ואותו אדם התקדם לבית ובא בידיים ריקות ואשתו שואלת אותו לא היית כמה שנים מה הבאת איתך, והוא אומר עוד מעט יגיע הסבל ויביא מה שהבאתי, ואז לקראת הערב מגיע הסבל ועולה לבית כולו מתנשף, ואז אומר לבעל הבית הבאתי את החפצים שלך, ומיד בעל הבית אומר לו אתה טעית לא הבאת את שלי אלא הבאת של מישהו אחר, אמר לו הסבל איך אתה יודע עדיין לא ראית מה הבאתי, אומר לו בעל הבית ראיתי אותך מתנשף כל כך מיד הבנתי שלא הבאתי את שלי, כי לי היה רק קופסא קטנה עם יהלומים והיא לא כבדה בכלל.

הנמשל אומר המגיד מדובנא כתוב בנביא (ישעיהו מג כב) ולא אותי קראת יעקב כי יגעת ישראל, הקב"ה אומר ולא אותי קראת, הקב"ה אומר מתי אני יודע שהאמונה שלכם חלשה מתי שהתורה היא עול וטרחא והיא יגיעה בשבילכם ולא אותי קראת יעקב כי יגעת ישראל.

שעושה את הדבר לטורח ואפילו אם טורח הרבה מפני שזהו רצונו, ולכן מתי שיהודי מקיים מצוות מתוך שמחה זה סימן שיש לו רצון גדול להתקרב לבורא עולם אבל אם יהודי מקיים את המצוות מתוך עול וטרחא זה סימן שאין לו רצון גדול להתקרב לבורא עולם, וכך הוכיח ישעיה הנביא את ישראל בשעה שהרגישו שלקיים מצוות זה טרחא כמו שנאמר בפסוק (מג, כד) אמר הקב"ה "ולא אותי קראת יעקב כי יגעת בי ישראל"

טעית לא הבאת את ההבילה שלי אלא הבאת של מישהו אחר

ואומר המגיד מדובנא מעשה באדם אחד שנסע לחו"ל לעשות מסחר והצליח מאוד ואחרי כמה שנים בחו"ל מכר כל מה שהיה לו וקנה קופסא עם כמה יהלומים יקרים ועלה לאוניה לחזור לבית ולמשפחה שלו, ושירד מן האוניה ראה שכל הסוחרים לא מרימים ביד שום דבר, אלא כל סוחר קורא לאחד הסבלים שהיה שם ומבקש ממנו שיביא לו לבית את החפצים שלו, וכשראה כך

תמוז

נמצאים אנחנו בחודש תמוז ומתקרבים אנחנו לימי בין המצרים ימים שיש בהם אבלות על חורבן בית המקדש חודש תמוז וחודש אב זה זמן של אבלות על חורבן בית המקדש ושבלעם הרשע בא לקלל את ישראל מתי הוא בא לקלל אותם בחודש תמוז וחודש אב ולכן כתוב ויהפוך ה' אלוקך לך את הקללה לברכה א"ת ר"ת אב תמוז.

עבירה גוררת עבירה ובסוף ואגרשנו מן הארץ העליונה

כתוב בתורה (במדבר כ"ו) אולי אוכל נכה בו ואגרשנו מן הארץ אומר רבי ישראל הבעל שם טוב שבאה התורה לרמוז על היצר הרע שאומר אני רק יפיל את היהודי בעבירה קטנה אבל המטרה של היצר הרע שעל ידי עבירה קטנה בסוף יגיע לעבירה גדולה כי עבירה גוררת עבירה ובסוף ואגרשנו מן הארץ העליונה.

רבינו הקדוש רבי ישראל הבעל שם טוב סיפר שפעם אחת בא אליו בחלום יהודי אחד, שהתגלגל בצפרדע ונמצא באיזה מעיין של מים בעיר

בלעם רצה לקלל את עם ישראל שבית המקדש יבנה בזכות יעקב אבינו

אומר רבי ישראל בעל שם טוב: כתוב במדרש שלעתיד לבוא בית המקדש יבנה בזכות יעקב אבינו ושואל המדרש ולמה לא נבנה כבר בתחילה בזכות יעקב.

אלא שאם היה ניבנה בזכות יעקב לא היה נחרב לעולם ואם לא היה נחרב לעולם אז שבני ישראל חטאו לא היה הקב"ה יכול להוציא את כעסו על עצים ואבנים על בית המקדש והיה מוציא חמתו וכעסו על עם ישראל, ואז עם ישראל היה נאבד מן העולם, לכן מה אמר בלעם מה טובו אהלך יעקב שאהלך זה בית המקדש שיבנה בזכות יעקב, וכך הוא לא יחרב לעולם ואז שבני ישראל יעשו עבירות אז הקב"ה יוציא חמתו וכעסו על עם ישראל, וזה הפירוש משכנותיך לשון משכון שתיקח את עם ישראל בתור משכון ולא את בית המקדש.

ויהפוך ה' אלוקיך לך את הקללה לברכה א"ת ר"ת אב

נכה בו מכה קטנה ובסוף אגרשנו מן הארץ העליונה להכרית את הנשמה מעולם הבא.

על ידי שיעסקו בעפר בגשמיות אז זה ישפיע עליהם שיהיו אנשים גשמיים ומגושמים

בלעם אמר (במדבר כג י) "מי מנה עפר יעקב ומספר את רובע ישראל תמות נפשי מות ישרים ותהי אחריתי כמוהו", ואומר רש"י (שם) יש הרבה מצוות שהם מקיימים בעפר.

התכוין בלעם שעל ידי שיעסקו בעפר, בגשמיות אז זה ישפיע עליהם שיהיו אנשים גשמיים ומגושמים אבל כשראה את המצוות שהם מקיימים בעפר רפו ידיו שראה כמה מצוות הם מקיימים בעפר אפר פרה אדומה, ועפר מי סוטה ולא תחרוש שדך כלאים ולא תחרוש שור וחרמור יחדיו.

הטבע בעולם שאדם מתעסק בגשמיות זה גורם לו להתגשם ולהיות אדם גשמי ולכן על ידי שבכל דבר גשמי יש בו מצוה אז המצוה שומרת את האדם שלא יתגשם ויהפך לאדם

מאוד רחוקה וביקש טובה מהקב"ה שיבוא לתקן את נשמתו, ואותה נשמה סיפרה לו שהוא התדרדר לכל העבירות החמורות ביותר שיש בעולם אבל הקב"ה בא עליו בתביעה איך הגיע לעבור כל כך עבירות חמורות ואז הוא סיפר שבהתחלה הוא זלזל במצוות נטילת ידיים ואחר כך לאט לאט עבירה גוררת עבירה עד שהתדרדר לעבירות החמורות ביותר ומן השמים באו עליו בתביעה על שזלזל בנטילת ידיים ולכן ירד בגלגול של צפרדע שהיה במעיין הזה במשך כמה שנים וחיכה לרגע שמישהו יקיים במים האלו מצוות נטילת ידיים.

ונסע רבינו הבעל שם טוב והגיע לאותו מעיין וכשבא לעשות נטילת ידיים הייתה עומדת לפניו אותה צפרדע והיה רבינו הבעש"ט מברך בכוונה גדולה, ואמר הבעש"ט מכאן אנחנו לומדים שהיצר הרע לא אומר לאדם ביום אחד לך תעבוד עבודה זרה לך תואכל חזיר אלא היצר הרע אומר לאדם תזלזל רק במצוה קטנה אחת בלבד ומשם עבירה גוררת עבירה וזה מה שאמר בלק אולי אוכל

לרב רבי איך זה מסתדר הרי ואהבת מתחיל באות ו ולא ב וכמוך מתחיל באות כ ולא ק וזה לא מסתדר שבלק זה ר"ת ואהבת לרעך כמוך אמר לו הצדיק האוהב ישראל תדע לך שאמרה תורה ואהבת לרעך כמוך התכוונה דווקא מתי שלא מסתדר בכל זאת תואהב את חבר שלך.

ובפרט הימים האלו שאנחנו מתקרבים ימי בין המצרים שהם ימים של צער על חורבן בית המקדש ואמרו חז"ל על מה נחרב בית המקדש על שנאת חינוס ולכן דווקא בימים האלו ביותר צריך להתחזק מאוד באהבת חינוס וגם שהדעה שלך שאתה חולק על יהודי אחר אבל תואהב אותו כי כולנו בניו של מלך בניו של בורא עולם וכשאבא רואה שהילדים שלו שונאים אחד את השני אז האבא בצער.

אנהיה של יהודי פשוט
בוקעת רקיעים והיא השונה
לפני הקב"ה מאוד מאוד

"ויגור מואב מפני העם" (במדבר כב ג) כל מקום שכתוב העם הכוונה לפשוטים שבעם, אומר רבינו הקדוש

גשמי גם שעוסק בגשמיות. ולכן אפילו בדברים הגשמיים ביותר יש בהם מצוות כמו האדמה לא תחרוש כלאים לא תחרוש שור וחמור יחדיו שע"י שתקיים המצוות האלו אפילו שתעסוק בשיא הגשמיות לא תהפוך לאדם מגושם.

בל"ק ר"ת ואהבת לרעך
כמוך

מסופר על הרב הקדוש רבי אברהם יהושע מאפטא שהיה מכונה האוהב ישראל כי היה ידוע ומפורסם באהבת ישראל, ומסופר שהאוהב ישראל אמר רבונו של עולם בבקשה ממך תיקח ממנו את רוח הקודש כי אני רוצה לראות רק את המעלות של עם ישראל ועל ידי רוח הקודש יכול לראות גם החסרונות.

ומסופר על הרב האוהב ישראל שהיה אומר שבכל פרשה רמוז ענין של אהבת ישראל ופעם אחת היה פרשת בלק ושאל אחד התלמידים של האוהב ישראל רבי היכן בפרשה שלנו רמוז הענין של אהבת ישראל אמר לו הרב האוהב ישראל בלק ר"ת ואהבת לרעך כמוך אמר לו התלמיד

והשנה ימלאו מאתיים שבעים ושמונה (278) שנים לפטירתו של אור החיים הקדוש.

ומסופר שלפני שנפטר אור החיים הקדוש ניגשה אליו אשתו הרבנית הצדקת ושאלה אותו רבי אחרי שאתה תפטר ממה אני יתפרנס? ואז האור החיים הקדוש לקח את התפילין שלו ונתן בידה ואמר לה מהתפילין האלו את תתפרנסי, תמכרי את התפילין האלו לכל המרבה במחיר, ואני מבטיח שכל מי שיקנה את התפילין האלו יזכה לעושר גדול בלי גבול ובכל מה שיעשה יצליח ובתנאי אחד שלעולם לא ידבר בהם שיחת חולין דברי חול, ואחרי שנפטר אור החיים הקדוש התאספו הרבה מאוד יהודים עשירים שרצו לקנות את התפילין של אור החיים הקדוש ויהודי אחד מטורקיה קנה את התפילין, והיה רגיל בכל בוקר לאחר תפילת שחרית ללמוד חוק לישראל עם הטלית והתפילין, ובאמת מאותו זמן שהתחיל להניח את התפילין של אור החיים הקדוש ראה הצלחה גדולה בכל מה שהיה עושה וזכה לעשירות גדולה מאוד,

והטהור רבי ישראל בעל שם טוב שגם יהודי ששקוע בכל הבלי העולם הזה וכמעט ששוכח שיש בורא לעולם וטרוד בפרנסתו וכשמגיע זמן תפילת מנחה שהוא טרוד בעסקיו עומד בצד ומתפלל תפילת מנחה ונאנח איך עבר כמעט כל היום ולא הספיק ללמוד תורה או לעשות מצוות כי היה טרוד בפרנסתו וכמעט שעבר כל היום האנחה שלו בוקעת רקיעים והיא חשובה לפני הקב"ה מאוד מאוד.

ולכן בלק חששו מעם ישראל ולא רק מהצדיקים שבעם ישראל אלא אפילו מהפשוטים שבהם, כמ"ש ויגור מואב מפני העם, העם זה הפשוטים שבעם כי אפילו אנחה שיהודי אחד נאנח מדוע לא זכה להתקרב עוד קצת לקב"ה היא בוקעת רקיעים.

הילולת אור החיים הקדוש

בליל ט"ו בתמוז יחול יום ההילולא של קודש הקודשים הרב הקדוש רבי חיים בן עטר המכונה "אור החיים הקדוש" ונקרא כך על שם הספר שחיבר אור החיים הקדוש על התורה.

הקדושה שהייתה לו בכל יום והרגיש משהו שונה, ומיד הלך לרב וסיפר לו כל המעשה, והרב ביקש שיביא מיד את התפילין לבדיקה וכשפתח הרב את התפילין מצא את הקלף ריק והאותיות פרחו באוויר, ואז ראו קדושתו של אור החיים הקדוש שברגע שדיברו בתפילין שלו דברי חול פרחו האותיות ונשאר הקלף ריק.

ויהי רצון שנזכה שהקב"ה יבטל מעלינו כל גזירות קשות ורעות, ונזכה שהקב"ה יגזור עלינו גזירות טובות ונזכה שהקב"ה יפתח לכל הקהל הקדוש, שערי אורה, שערי ברכה, שערי הצלחה, שערי בריאות, שערי פרנסה טובה, שנזכה לגאולה שלימה ולבניין בית המקדש בעגלא ובזמן קריב ואמרו אמן.

והיה זהיר מאוד שלא לדבר דברי חול כל זמן שהיה עם התפילין של אור החיים הקדוש, ומסופר שלאחר כמה שנים יום אחד באו הפועלים שלו ואמרו לו יש איזה סחורה בהזדמנות גדולה במחיר מאוד טוב והוא אמר להם שהוא לא יכול לדבר דברי חול עם התפילין ושימתינו אבל הפועלים דחקו בו שאם לא הזדרז לענות להם תשובה אז כבר מישהו אחר יקנה את הסחורה ואותו יהודי דיבר דברי חול אם התפילין, ובסוף קנה את אותה סחורה ואע"פ שכולם אמרו שכדאי לקנות את הסחורה שיש בה רווח גדול בסוף התברר שלא היה כדאי לקנות את אותה סחורה ונעשה לו הפסד ממון גדול מאוד, ולמחרת בבוקר שהניח שוב את התפילין כבר לא הרגיש את השמחה ואת

מוסדות התורה והחסד **בית מאיר**

השיעור השבועי

מפי מורנו ורבנו האדמו"ר

הרב
שמואל שמעון טולידאנו
שליט"א

שיתקיים בעזרת ה' יתברך
במוסדות התורה והחסד בית מאיר
רהוב העצמאות 39 רובע סיטי אשדוד

ביום שלישי י"ט תמוז 29.06.21

בשעה 20:45 בדיוק

לקבלת שיעורי הרב: 058-4150707